

La certificació forestal PEFC de Gestió Forestal Sostenible i de Cadena de Custòdia a Catalunya

Pàg 02 Presentació Pàg 03 PEFC: Els boscos i els ODS Pàg 07 La certificació de la gestió forestal sostenible dels boscos a Catalunya Pàg 14 La traçabilitat dels productes forestals PEFC Pàg 23 Casos d'èxit: Alzamora, DAMM, La Fageda, Rossignol i Wood4you Pàg 26 Fitxa Catforest Pàg 27 Parlem amb: Eduard de Ribot i Rafel Muria

Oriol Anson Fradera

Director general de
Desenvolupament Rural

El segell PEFC* assegura que el producte forestal prové d'una gestió forestal responsable i la seva traçabilitat

Quan veiem en el supermercat productes que porten un segell amb dos arbres de color verd, potser ens preguntem què és exactament aquest segell i què significa la paraula PEFC, perquè s'ha de reconèixer que davant la multiplicitat de segells bio, eco, etc. els consumidors anem una mica despistats.

Segons una enquesta encarregada per PEFC Internacional l'any 2014 a diferents països, el 75% dels consultats va contestar que aquell segell suposava un impacte positiu per als boscos. I tenien raó. Comprant un producte amb el segell PEFC estem generant tota una sèrie d'impactes positius per al bosc que tractarem de resumir en aquesta presentació.

Sembla obvi, però cal recordar que el paper, el cartró i la fusta són productes d'origen forestal, és a dir, són productes que provenen dels boscos, per la qual cosa no només són reciclables, sinó, que, a més, són biodegradables. En un món on sembla que el futur passa per reduir el consum de productes vinculats als hidrocarburs, cal tenir en compte allò que comprem.

Però el segell PEFC va més enllà, perquè conté dues garanties. La primera, que as-

segura que aquell producte prové d'una gestió forestal responsable amb el bosc i la biodiversitat; i la segona, que s'ha fet una anàlisi de risc durant els processos de transformació de la fusta per garantir que els productes forestals provenen de pràctiques sostenibles.

Avui, la societat, majoritàriament urbana, desconeix els boscos i que cal gestionar-los per preservar-ne la salut, i per assegurar el futur, no només del bosc, sinó també dels serveis ecosistèmics que l'acompanyen. S'ha d'entendre que planificar la gestió demana una visió holística del bosc i del seu conjunt.

Els boscos ofereixen una multitud de béns, com ara l'oxigen, la salut, el benestar o la biodiversitat. Fan de magatzem i d'embornal de carboni, i ens proporcionen fusta, suro, paper en la seva transformació i d'altres productes no fusters com la mel, la tòfona o els pinyons, per posar uns exemples. I, per això, cal conservar-ne alguns sense alterar per preservar-ne els ecosistemes que els envolten, però també tenim l'obligació de fer-ne gestió, perquè, a més de permetre'ns aprofitar els productes que ofereixen, preserven la salut i la biodiversitat, alhora que contribueixen a fixar gent en el territori, en actuar com a motor del desenvolupament rural.

És per això que hem preparat aquest *Dossier Tècnic*, amb l'ànim d'explicar-vos què fem a PEFC, què és i com s'articula la certificació dels boscos, quins són els criteris internacionals per a una bona gestió forestal sostenible i què significa la cadena de custòdia, i mostrar alguns exemples d'èxit d'empreses que han apostat per demanar productes certificats o bé per implementar la certificació en els seus processos de fabricació.

Desitgem, doncs, que aquest *Dossier Tècnic* específic de la certificació PEFC serveixi com una guia d'ajuda per als consumidors, les empreses transformadores de la fusta i també la propietat forestal per entendre la importància de poder garantir els productes d'origen forestal sostenible i alhora fer valer els nostres boscos.

Dossier Tècnic. Núm. 109

La certificació forestal i de cadena de custòdia PEFC a Catalunya.
Maig 2021.

Edició

Direcció General d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries.

Consell de Redacció

Carmel Mòdol Bresolí, Jaume Sió Torres, Joan Godia Tresàncez, Maria Glòria Cugat Pujol, Neus Ferrete Gracia, Mercè Soler Barrasús, Enric Vadell Guiral, Jordi Ruiz Olmo, Rosario Allué Puyuelo, Laura Dalmau Pol, Valentí Marco Sanz, Antoni Enjuanes Puyol, Isaac Salvatierra Pujol, Maria Josep de Ribot Porta, Joan S. Minguet Pla, Mireia Medina Sala, Rosa Cubel Muñoz.

Coordinació i producció

Maria Josep de Ribot Porta, Imma Malet Prat, Annabel Teixidó Martínez i Robert Roch Sunyé.

Correcció i assessorament lingüístic

Lluís Piqueres Pla.

Grafisme i maquetació

Carlos Guzmán Lorente.

Impressió

EADOP

Dipòsit legal

B-16786-05.

ISSN: 1699-5465.

El contingut dels articles és responsabilitat dels/de les autors/es. DOSSIER TÈCNIC no s'hi identifica necessàriament. S'autoritza la reproducció total o parcial dels articles citant-ne la font i l'autoria.

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Gran Via de les Corts Catalanes,
612-614. 08007 - Barcelona.

Més recursos, enllaços i versió electrònica:

<https://ruralcat.gencat.cat>

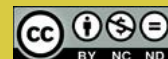
<http://agricultura.gencat.cat/>

e-mail: sia.daam@gencat.cat

Portada:

Autor: Carlos Guzmán Lorente.

*PEFC: Program for Endorsement of Forests Certification. Programa per a la promoció de la certificació forestal.

PEFC: Els boscos i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Foto: PEFC Espanya.

Els boscos aporten importants beneficis tant a la societat com al planeta en subministrar aire i aigua nets, hostatjar més de tres quartes parts de la biodiversitat terrestre mundial i contribuir a mitigar el canvi climàtic. Els boscos suposen una font d'aliments, medicines i biocombustible per al voltant de 1.600 milions de persones d'arreu del món que en depenen per a subsistir.

Malgrat la seva vital importància, els boscos del món continuen minvant.

Per aquesta raó, administracions públiques, empreses, marques, altres organitzacions i consumidors estan apostant per mecanismes creïbles i transparents com la certificació PEFC per avalar l'origen sostenible dels productes i evitar-ne la tala il·legal, i una gestió responsable de la cadena de subministrament i la seva traçabilitat a través de la Cadena de Custòdia, cosa que afavoreix la compra de proximitat i el desenvolupament de les comunitats rurals.

L'etiqueta PEFC garanteix que el producte forestal procedeix d'un bosc gestionat de manera sostenible i de fonts reciclades.

D'aquesta manera, l'etiqueta PEFC garanteix que el producte forestal procedeix d'un bosc gestionat de ma-

nera sostenible i de fonts reciclades. Aquesta certificació està avalada per entitats certificadores independents i es basa en les normes ISO.

Així mateix, per al millor compliment dels paràmetres econòmics, socials i mediambientals, el sistema PEFC estableix requisits globals de sostenibilitat adaptats a les condicions locals. Entre els requisits recollits en la seva normativa, hi ha criteris com ara la conservació de la biodiversitat dels ecosistemes, la protecció de zones forestals d'importància ecològica, la prohibició de conversió dels boscos primaris en plantacions o el compliment de tots els convenis fonamentals de l'OIT (Organització mundial del Treball) i de salut i seguretat en el treball. La normativa global de sostenibilitat de PEFC també recull requisits concrets per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) 2030.

Hi ha vincles evidents entre els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i el treball de PEFC sobre la

Foto: PEFC Espanya.

Objectius de desenvolupament sostenible per al segle XXI. Font: Organització de les Nacions Unides.

Fi de la pobresa

en les poblacions vinculades als boscos.

Els productes del bosc contribueixen a la **Seguretat Alimentària**.

Els boscos contribueixen a la **Salut i Benestar** (ecoturisme, medicina...).

Igualtat de Gènere, d'acord amb la creació de llocs de treball i d'empreses de dones en les zones rurals.

Aigua neta i sanejament: el 75% de l'aigua potable del món procedeix de conques forestals.

Energia assequible i no contaminant, com és la biomassa.

Treball decent i creixement econòmic que genera la gestió forestal sostenible.

Ciutats i comunitats sostenibles, la fusta i el suro com a material de construcció sostenible.

Producció i consum responsable de productes amb etiqueta PEFC.

Vida d'ecosistemes terrestres

"Protegir, restablir i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de forma sostenible, lluitar contra la desertificació, detenir i invertir la degradació de les terres i posar fre a la pèrdua de diversitat biològica".

Aliances per assolir els objectius.

PEFC, associació global que integra diversos grups d'interès per intercanviar coneixements i experiència.

Compromisos PEFC. Font: Elaboració pròpia.

base de la visió d'un món en el qual les persones gestionin els boscos de manera sostenible. Entre els objectius de l'Agenda 2030, el que fa referència directa a la gestió forestal sostenible és l'ODS 15, Vida d'Ecosistemes Terrestres: "Protegir, restablir i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, lluitar contra la desertificació, detenir i invertir la degradació de les terres i posar fre a la pèrdua de la diversitat biològica". Els boscos interactuen amb altres organismes vius, amb el sòl, l'aigua i l'atmosfera i proporcionen una àmplia gamma de béns i serveis per a la societat. Els boscos es troben entre els dipòsits més importants de biodiversitat i la seva gestió sostenible és essencial no solament per a la conservació, sinó també per mantenir el funcionament de l'ecosis-

tema i, per consegüent, la prestació contínua i saludable de serveis ecosistèmics. Els boscos també compleixen funcions de protecció, ja que redueixen l'erosió i el risc d'esllavissament de terra, inundacions i sequeres, i prevenen la desertificació i la salinització. Tot i això, hi ha uns altres dels objectius vinculats al nostre treball i als boscos.

La majoria de la població en situació de pobresa viu en i al voltant dels boscos, per la qual cosa promoure que els petits productors gestionin els seus boscos de manera sostenible, un pilar fonamental del nostre treball, ajuda a eliminar la pobresa (ODS 1); els productes silvestres dels boscos com ara les tòfones, les castanyes, el pernil ibèric, els pinyons o la caça contribueixen a la seguretat alimentària gràcies al subministrament d'aliment i a la

qualitat nutricional de les dietes per erradicar la fam en el món (ODS 2); la biomassa d'origen forestal i l'energia procedent de la fusta proporcionen el 40% del subministrament mundial d'energia renovable i ofereixen una important prestació d'energia assequible i no contaminant (ODS 7); i l'etiqueta PEFC permet la producció i el consum responsable (ODS 12) gràcies a la Cadena de Custòdia i a la renovació, l'eficiència en l'ús dels recursos i el proveïment responsable de productes forestals. La contribució dels boscos i la seva acció sobre el clima (ODS 13) és àmpliament coneguda, com el paper com a embornals de carboni, guardians de desastres naturals i responsables del manteniment del cicle de l'aigua (ODS 6), perquè el 75% de l'aigua potable del món prové de les conques forestals. La fusta és el ma-

Foto: PEFC Espanya.

terial de construcció renovable més important per aconseguir ciutats i comunitats sostenibles (ODS 11) a causa de les seves bondats mediambientals i la capacitat d'emmagatzematge de carboni durant tot el seu cicle de vida.

No obstant això, alguns vincles potser són menys evidents. Els boscos generen ocupació en les zones rurals més remotes i són la base de moltes micro-empreses, cosa que afavoreix el treball decent i el creixement econòmic (ODS 8) i impulsa la inclusió de la dona en el sector per promoure la igualtat de gènere (ODS 5) i la visibilització dels seus treballs forestals mitjançant els seus requisits i normatives. També, aquests treballs generen ingressos que després s'inverteixen en la millora del mitjà de vida, incloent-hi l'educació de qualitat (ODS 4). Els boscos contribueixen

a la salut i el benestar (ODS 3), ja que moltes persones gaudeixen de l'entorn forestal per caminar i fer senderisme i ciclisme, ens proporcionen medicaments, aire i aigua nets i ens aporten salut física i mental mitjançant aquests banys de bosc. Moltes persones se sorprendrien de les contribucions dels boscos a la vida submarina (ODS 14), però, quan s'altera o elimina totalment la coberta forestal, la sedimentació augmenta i les funcions de regulació de l'aigua es veuen pertorbades. Per tant, la reducció de la desforestació ajuda a reduir la sedimentació que millora l'estat de les aigües costaneres, cosa que beneficia els ecosistemes aquàtics. La certificació de grup, un concepte desenvolupat i impulsat per PEFC, fomenta institucions eficaces i inclusives que promulguen la pau, la justícia i la creació d'institucions sòli-

des (ODS 16), i PEFC, en si mateixa, és una associació global de múltiples parts interessades que facilita l'intercanvi de coneixements, experiència i recursos financers a tots els nivells, des del local al global, per aconseguir així aliances que assoleixin els objectius (ODS 17).

PEFC és el sistema de certificació forestal líder a Espanya i en el món i, per tant, la font més gran i global de productes forestals sostenibles, la qual cosa afavoreix la compra de proximitat. Al nostre país, són ja 2.334.518 hectàrees gestionades per 40.517 propietaris i gestors forestals que subministren fusta i altres recursos forestals a 1.566 empreses certificades en Cadena de Custòdia. Gràcies a la labor de tots aquests gestors i propietaris forestals, el sistema PEFC ha anat creixent. De fet, el seu compromís és la base perquè la gestió forestal sostenible es dugui a terme i s'implementi la certificació en els diferents territoris. Des dels inicis de PEFC Espanya, les xifres d'adherits s'incrementen anualment a l'entorn del 10-15%, per la qual cosa fer polítiques que fomentin l'impuls d'aquesta gestió té beneficis a escala global. Així, en l'àmbit internacional, 319 milions d'hectàrees en els cinc continents, 1 milió de propietaris i gestors forestals i més de 23.000 empreses estan certificats PEFC. Comprant productes amb el segell PEF:

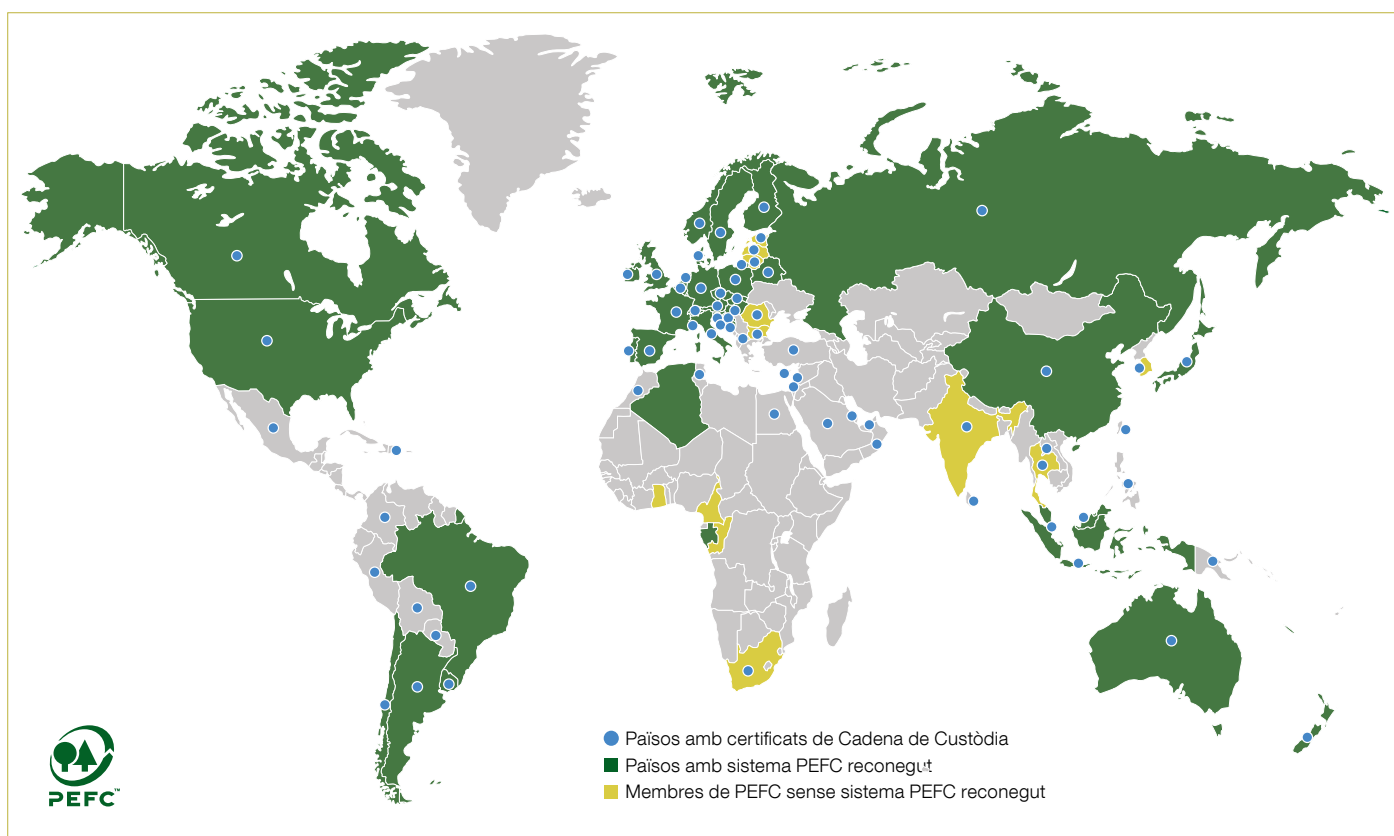
- Ajudes a frenar el canvi climàtic i a combatre la tala il·legal.
- Ajudes a millorar l'economia local i l'ocupació en el medi rural.
- Promou el consum de proximitat i redueix la petjada de carboni.
- Ajudes a conservar els boscos per a les generacions presents i futures.

Autoria

Ana Belén Noriega Bravo
Secretària general de PEFC
Espanya
AnaNoriega@pefc.es

LA CERTIFICACIÓ DE LA GESTIÓ FORESTAL SOSTENIBLE DELS BOSCOS a Catalunya

Països membres i certificacions PEFC al món. Font: PEFC.org

01. Els Sistemes de Certificació Forestal

La Comissió Mundial sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament (CMMAD) presenta, l'any 1987, l'Informe Brundtland sobre el canvi global, on apareix, per primer cop, el concepte de desenvolupament sostenible. Posteriorment, a la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient de l'any 1992 a Rio de Janeiro, és on s'introdueix el concepte que les forests (boscós) són estructures multifuncionals, no només des d'una perspectiva ecològica, sinó també des de la perspectiva social, econòmica i política.

Tot plegat dona peu a definir el concepte de Gestió Forestal Sostenible (GFS) com "l'administració i ús de les forests d'una manera i amb una intensitat tal que mantinguin la seva biodiversitat, productivitat, capacitat de regeneració, vitalitat i capacitat de mantenir, ara i en el futur, les funcions ecològiques, econòmiques i socials pertinents al seu nivell local, nacional i global sense causar danys a altres ecosistemes" (Hèlsinki 1993).

L'any 1998, el Consell de la Unió Europea adopta la resolució relativa a la Certificació Forestal sobre la base del contingut de l'Estratègia forestal europea, que afir-

ma: "Els sistemes de certificació forestal són instruments de mercat per millorar el coneixement dels consumidors sobre la gestió forestal sostenible i per estimular la utilització de la fusta i dels productes forestals com a matèria primera, renovable i respectuosa envers el medi ambient. Les certificacions han de ser voluntàries, creïbles, transparents, de lliure accés i tenir una baixa relació cost/eficàcia."

Actualment, a escala mundial, coexisteixen diversos sistemes de certificació, però els dos majoritaris són PEFC amb 307 Mha de boscós certificats en GFS i 19.800 cadenes de custòdia (CdC) implantades i FSC amb 222 Mha

boscós certificats en GFS i 44.678 CdC (dades en evolució contínua).

Ambdós sistemes garanteixen el compliment dels principis de sostenibilitat, són voluntaris, creïbles, transparents i participatius i busquen estimular, en la societat, el consum responsable de productes del bosc, però una de les diferències radica en l'origen: FSC va sorgir per poder donar resposta a les problemàtiques pròpies de les forests tropicals, més associats a la desforestació i a les condicions poc dignes de treball, i PEFC per donar resposta a les problemàtiques pròpies dels terrenys forestals europeus. És per això que el Sistema PEFC s'adapta millor a la tipologia dels nostres boscós.

En tots dos casos, el punt de partida és l'ordenació de la forest. Una forest no ordenada no pot accedir a un sistema de certificació forestal. A Catalunya, només el 33% de la superfície total forestal està ordenada amb un Instrument d'Ordenació Forestal (IOF).

02. La Certificació Forestal PEFC

PEFC (*Program for Endorsement of Forests Certification*) és una organització internacional independent, sense ànim de lucre, dedicada a la promoció de la Gestió Forestal Sostenible mitjançant la Certificació dels Boscós adscrits i la traçabilitat dels productes forestals que en sorgeixen.

La Certificació forestal PEFC és un pro-

cés de participació voluntària en què una forest o una empresa compleix els principis de sostenibilitat i una tercera part independent, l'empresa auditora, avalua i verifica que, efectivament, la seva gestió s'està duent a terme complint els criteris i indicadors de sostenibilitat regulats per les Normes vigents de PEFC.

La Certificació forestal PEFC treballa a una doble escala: a escala de bosc i a escala d'indústria. Parlem de Certificació de la Gestió Forestal Sostenible (GFS) quan s'avalua la sostenibilitat de la forest (del bosc) i també de les empreses que executen els treballs forestals al bosc i comercialitzen posteriorment el producte resultant. És l'origen de tot el Sistema de Certificació Forestal (matèria primera certificada). Parlem de Certificació de la Cadena de Custòdia (CdC) quan es verifica, en tot el procés productiu, que no s'ha trencat la traçabilitat del producte i es garanteix així que, quan el consumidor rebí el producte final amb el logo PEFC, es pugui afirmar que la matèria primera amb què s'ha fabricat efectivament prové d'un bosc certificat (gestionat de manera sostenible).

Tant en la Certificació GFS com en la de CdC, una tercera part independent (empresa auditora) avalua cada part del Sistema i dona credibilitat al conjunt verificant-se que les feines dutes a terme en els boscós garanteixen l'equilibri entre l'aprofitament dels seus recursos i la conservació i preservació de les seves funcions ambientals i socials alhora que vetlla perquè no es trenqui la tra-

Una forest NO ordenada NO pot accedir a un sistema de certificació forestal.

çabilitat del producte des que surt del bosc certificat fins que arriba al consumidor final amb el logo PEFC.

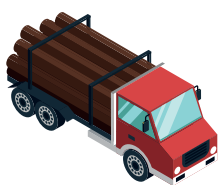
A Catalunya, el Sistema de Certificació implantat és el PEFC i l'equip de treball està format per ENSCAT (GFS) i PEFC Catalunya (CdC).

03. La Certificació forestal PEFC en GFS a Catalunya: l'ENSCAT

El Sistema PEFC permet que la Certificació Forestal de GFS pugui implantar-se de manera individual (aplicada a una única propietat forestal), de manera agrupada (quan diversos propietaris s'agrupen i comparteixen la logística i els costos del procés) o de manera regional (per al conjunt de tota la propietat forestal d'una comunitat autònoma). El sistema FSC no permet la modalitat regional.

Catalunya va adoptar la modalitat regional com a Sistema de Certificació Forestal en GFS per ser la modalitat que millor s'adapta a la propietat forestal caracteritzada majoritàriament per la seva petita dimensió i de caire familiar. Aquesta modalitat fomenta la integració dels diferents agents que interve-

CERTIFICACIÓ GESTIÓ FORESTAL SOSTENIBLE

CERTIFICACIÓ CADENA DE CUSTÒDIA

Certificació Gestió Forestal Sostenible i Certificació Cadena de Custòdia. Font: Elaboració pròpia.

nen en el circuit forestal i provoca una unió del sector que facilita la gestió amb l'Administració i alhora abarateix els costos d'implantació del Sistema.

La modalitat regional requereix l'existència d'una Entitat que serà l'encarregada de sol·licitar, a PEFC internacional, la implantació de la Certificació forestal en GFS en tot aquell territori que representa.

A Catalunya, aquesta Entitat és ENSCAT (Ens Català Sol·licitant de la Certificació Forestal PEFC) que no és un òrgan de l'Administració sinó una associació sense ànim de lucre que té un conveni de col·laboració signat amb el Centre de la Propietat Forestal (CPF) en virtut del qual el CPF cedeix part del seu personal, instal·lacions i material perquè l'ENSCAT pugui implantar i impulsar la Certificació Forestal a Catalunya.

ENSCAT es constitueix i es reconeix legalment l'any 2003 amb el suport i impulsat per la Propietat AgroForestal (privada o pública), les empreses de treballs forestals, els rematants, les serradores i l'Administració de la Generalitat. Actualment, els seus membres són:

- Federació Catalana d'Associacions de Propietaris Forestals (BOSCAT),

- Associació Catalana de Municipis i Comarques,
- Associació d'Entitats Locals Propietàries Forestals de Catalunya (ELFOCAT),
- Consorci Forestal de Catalunya,
- Unió de Pagesos,
- Institut Agrícola Català de Sant Isidre,
- Associació de Serradores i Rematants de Catalunya (ARESCAT),
- Associació Catalana d'Empreses de Treballs Forestals (ACETREF),
- Confederació Catalana de la Fusta, i
- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya.

Sobre ENSCAT recau tota la gestió tècnica, administrativa i legal del Sistema de Certificació PEFC Regional de GFS. Els propietaris i les empreses de treballs forestals s'hi adhereixen (adscriuen) voluntàriament amb un esquema ja elaborat per ENSCAT d'acord amb els requeriments de PEFC internacional.

Les principals funcions d'ENSCAT, per

poder implantar la Certificació Forestal PEFC en GFS a Catalunya, són:

- Elaborar el procediment de control per implantar i fer el seguiment de la Certificació forestal PEFC en GFS en l'àmbit territorial de tot Catalunya.
- Assessorar tècnicament, jurídicament i administrativament en matèria de Certificació forestal a tots els seus adscrits.
- Sufragar el pes econòmic, tècnic i legal derivat de la implantació de la Certificació forestal a Catalunya.
- Sufragar el pes econòmic i tècnic derivat del procés d'auditoria externa pel qual anualment ha de passar per poder renovar el Certificat Regional de GFS acreditatiu de Catalunya.
- Elaborar anualment l'auditoria interna de control, seguiment i millora de les seves funcions establertes pel Sistema PEFC mateix.
- Avaluar l'admissió o no de les sol·licituds que rep de la propietat forestal i de les empreses de treball forestal per entrar voluntàriament en el Sistema.
- Tramitar, per a cada nou adscrit, el seu Certificat acreditatiu d'inclusió en el Sistema PEFC.

- Mantenir, actualitzar i publicar el Registre de Propietats Forestals i Empreses de Treballs Forestals adscrites i dur-ne el control de les altes, baixes i modificacions.

- Informar periòdicament PEFC Espanya.

- Elaborar el referent tècnic per donar resposta a tots els indicadors de la Norma UNE 162002 d'obligat compliment per a cada propietat forestal adscrita al Sistema.

- Participar en les reunions del Grup de Treball Tècnic de PEFC Espanya del qual ENSCAT forma part.

Marc Normatiu de la certificació forestal en Gestió Forestal Sostenible: el sistema Internacional PEFC, l'Espanyol PEFC i la Norma UNE 162002. Font: Elaboració Pròpia.

04. Marc normatiu de la Certificació forestal PEFC en GFS

El Marc normatiu de la Certificació forestal en GFS, basat en la multifuncionalitat dels boscos, està format per dos documents bàsics: el Sistema Espanyol PEFC i la Norma UNE 162002 - Gestió Forestal Sostenible - Criteris i indicadors aprovada en el procés ministerial del Forest Europe. Tots dos documents han de ser revisats periòdicament per actualitzar i incorporar-hi els constants requeriments normatius canviants de PEFC Internacional, procés de revisió en què actualment ens trobem.

El procés de revisió del Sistema i de la Norma UNE és obert a totes les parts interessades i es canalitza mitjançant el "Comitè Técnico de Normalització" (CTN 162) d'UNE. Hi participen, a més de tot l'equip tècnic de PEFC Espanya del qual ENSCAT forma part, propietaris forestals privats i públics, industrials forestals, comerciants, empreses d'aprofitaments forestals, consultories, col·legis professionals, associacions de professionals, centres d'investigació, universitats, sindicats i consumidors.

A la pràctica, la Norma UNE 162002 - Gestió Forestal Sostenible - Criteris i indicadors és el manual guia del dia a dia de la Certificació forestal en GFS. Està estructurat en 6 criteris (cadascun marca una línia d'objectius a assolir) i 32 indicadors, tots d'obligat compliment per a totes les finques forestals que formen part del Sistema.

ENSCAT, com a Entitat Sol·licitant de la Certificació Forestal a Catalunya, assumeix la tasca tècnica de donar resposta a tots aquests indicadors en cada finca forestal adscrita al Sistema. Amb aquesta finalitat, va crear una Base de Dades de càlcul que aglutina gran part de la informació requerida per complir el sistema. Aquesta BD emet un informe individualitzat per a cada finca adscrita al Sistema.

05. Dades de l'evolució de la Certificació forestal PEFC en GFS a Catalunya

En termes d'evolució, des de l'any 2004, les dades d'adscripció al Sistema de Certificació PEFC en GFS no han parat de créixer i, concretament des de l'any 2012, amb una marcada tendència exponencial.

En aquests anys, s'ha passat de les 17.997 hectàrees i 14 empreses de treballs forestals adscrites a 265.476 ha i 85 empreses, respectivament, i l'increment de superfície s'ha multiplicat per 15.

El 84% de la superfície adscrita a ENSCAT és de titularitat privada i el 16% de titularitat pública; el nombre total d'IOF (instruments d'ordenació forestals) és de 1.703 i el nombre de propietaris forestals gestors d'aquesta superfície és de 1.566 (13 són de

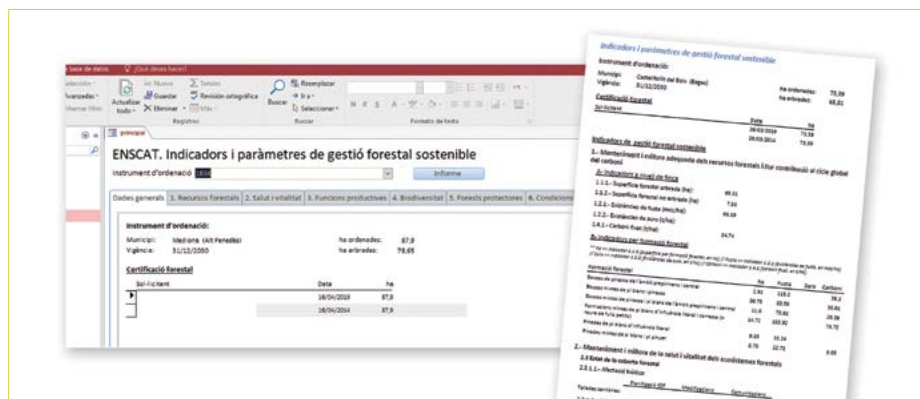
titularitat pública entre Generalitat de Catalunya, ajuntaments i EMD).

Territorialment, les comarques amb major proporció de superfície certificada respecte de la superfície forestal que tenen són, per ordre de magnitud, les comarques de la Selva, el Berguedà, Osona, el Moianès, el Ripollès, el Bages, l'Alta Ribagorça, l'Alt Empordà, el Vallès Oriental, el Solsonès i la Garrotxa, que representen el 74% del total de la superfície total adscrita.

06. Procés d'adscripció a ENSCAT

L'entrada de sol·licituds d'adscripció per entrar a formar part d'ENSCAT és continu durant tot l'any i gira al voltant de 500 i 600 peticions/any entre noves entrades i renovacions.

Per poder formar part de la Certificació Forestal PEFC en GFS, la persona titu-

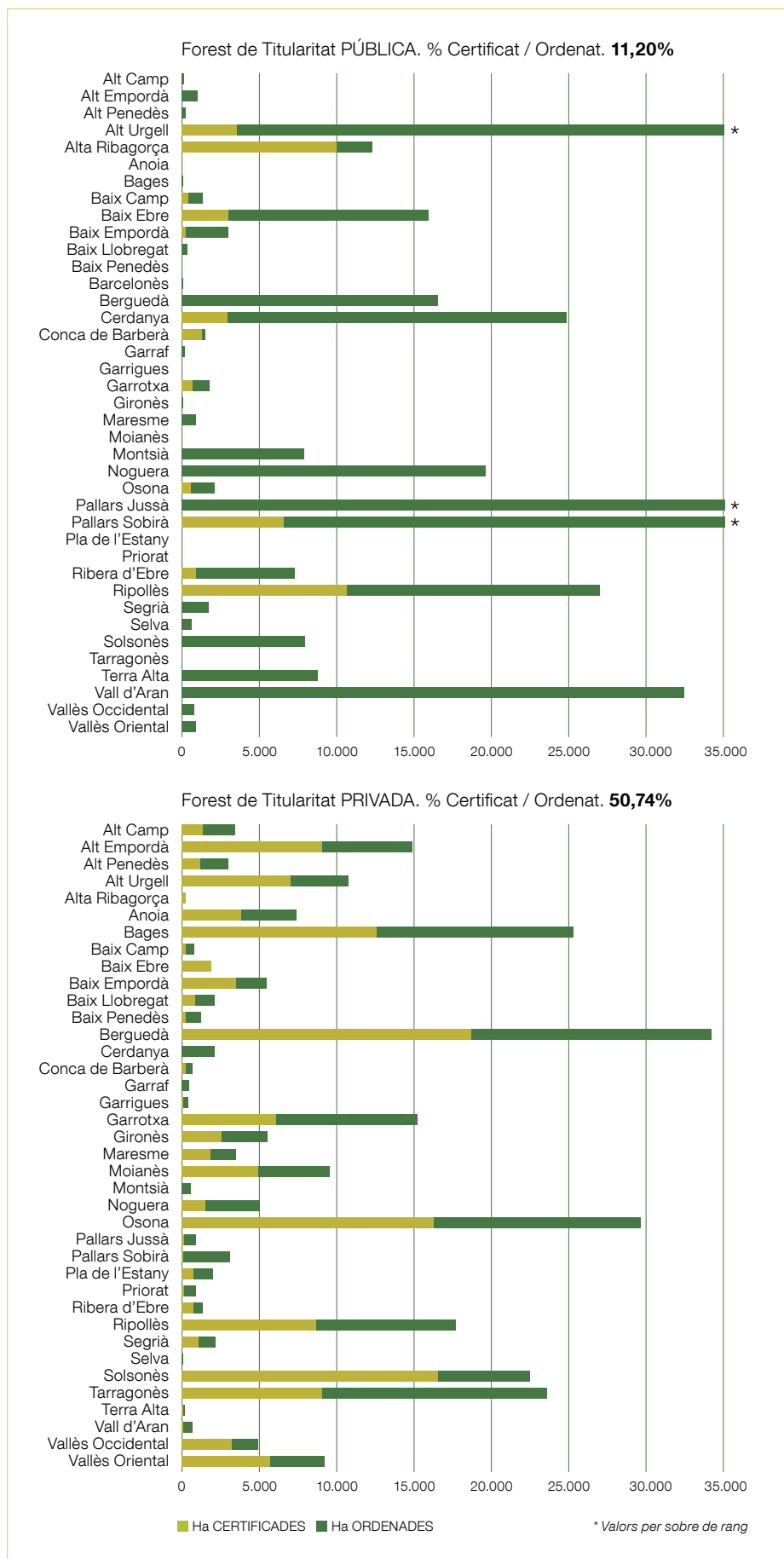

L'ENSCAT, com a entitat sol·licitant de la Certificació Forestal Sostenible a Catalunya va crear una Base de Dades de càlcul amb gran part de la informació requerida per donar compliment al sistema de certificació. Font: ENSCAT.

Sol·licitud d'adscripció al Sistema de Certificació Forestal Sostenible. Font: ENSCAT.

Potencial certificable a Catalunya segons titularitat. Font: Elaboració pròpia.

lar de la finca forestal o l'empresa de treballs forestals haurà de presentar a ENSCAT l'Acord voluntari d'adscripció conjuntament amb els Compromisos de Gestió Forestal signats.

Si la persona titular de la finca forestal o l'empresa de treballs forestals disposa de signatura electrònica, podrà presentar l'acord per correu electrònic, però si, contràriament, la seva signatura és manual, aleshores només podrà presentar l'acord per correu postal. Atès que ENSCAT no és Administració, les sol·licituds que es presentin mitjançant el canal de Petició Genèrica de l'Administració GENCAT no podran ser acceptades a tràmit.

Un cop rebudes les sol·licituds d'adscripció, ENSCAT fa les comprovacions administratives i tècniques oportunes per verificar si l'acord compleix els requeriments marcats pel Sistema de Certificació forestal i la Normativa vigent. En el cas de finques forestals, verificarà que la finca disposa d'una ordenació vigent (IOF) i que no acumula denúncies greus per mala praxis de les feines al bosc.

La resolució favorable de cada acord comporta, per part de la persona sol·licitant, el pagament posterior de la quota d'adscripció (que en el cas de les finques forestals és una mitjana d'1 €/ha per un període total de 5 anys) i, per part d'ENSCAT, l'enviament posterior del Certificat de participació en la Certificació forestal PEFC en GFS a Catalunya corresponent.

L'incompliment dels Compromisos de Gestió pot comportar la pèrdua automàtica del certificat de participació en la certificació forestal regional i, en conseqüència, la impossibilitat de poder comercialitzar el seu producte amb el segell PEFC.

Les empreses de treballs forestals que volen formar part de la Certificació forestal PEFC ho poden fer adherint-se a la Certificació en GFS o adherint-se

Entre els Compromisos de Gestió Forestal Sostenible que les empreses de treballs forestals han de complir un cop s'adhereixen a ENSCAT, cal destacar-ne:

01. Vetllar perquè no es trenqui la Cadena de Custòdia des que l'arbre és en peu a la forest fins que arriba a la indústria o a peu de carregador.
02. No barrejar, en un mateix lot, la fusta procedent d'un bosc amb certificat de gestió forestal sostenible amb la fusta procedent d'altres orígens.
03. Executar una gestió forestal que garanteixi, entre d'altres:
  - 3.1 Minimitzar els danys a les forests.
  - 3.2 Minimitzar els fenòmens erosius.
  - 3.3 Controlar el risc d'incendi i disposar de les correctes mesures de prevenció i defensa contra incendis forestals.
  - 3.4 Respectar els valors culturals, espirituals, històrics, prehistòrics i singulars existents.
  - 3.5 No generar residus (llaunes, restes, olis, combustibles...).
  - 3.6 Trossejar o triturar les capçades i restes dels aprofitaments forestals que no siguin enretirats i, en cap cas, deixar-los dins d'una franja de 20 m d'amplada a banda i banda dels camins principals i primaris.
04. Pel que fa als seus treballadors, garantir que es compleix la normativa de salut laboral i prevenció d'accidents en l'àmbit de la seva activitat, en especial:
  - 4.1 Proporcionar els equips de protecció individual (EPI) adients.
  - 4.2 Vetllar per l'ús adequat dels equips de protecció.
  - 4.3 Garantir als treballadors la formació suficient en la matèria.
  - 4.4 Organitzar el treball de l'equip de manera que el risc sigui mínim.
05. Informar ENSCAT de les sancions administratives imposades.
06. Posar a disposició d'ENSCAT tots els documents i les facilitats que siguin necessàries per al compliment dels compromisos signats i per a la realització d'auditories.
07. En tot moment, respectar els compromisos del/s titular/s d'una forest adscrita al sistema PEFC.

I, entre els Compromisos de Gestió Forestal Sostenible que han de complir les persones titulars de boscos adscrits a ENSCAT, cal destacar-ne:

01. Contractar, sempre que sigui possible, empreses acreditades per ENSCAT quan els treballs a la forest els realitzin tercers.
02. Executar una gestió forestal a la forest, amb independència de qui realitzi els treballs, que garanteixi, entre d'altres:
  - 2.1 Minimitzar els danys a les forests.
  - 2.2 Minimitzar els fenòmens erosius.
  - 2.3 Controlar el risc d'incendi i disposar de les correctes mesures de prevenció i defensa contra incendis forestals.
  - 2.4 Respectar els valors culturals, espirituals, històrics, prehistòrics i singulars existents.
  - 2.5 Trossejar o triturar les capçades i restes dels aprofitaments forestals que no siguin enretirats i, en cap cas, deixar-los dins d'una franja de 20 m d'amplada a banda i banda dels camins principals i primaris.
03. Mantenir i adequar l'estat de la xarxa viària a la gestió necessària.

Certificat de conformitat de la Gestió Forestal Sostenible. Font: ENSCAT.

a la Certificació en CdC. Tot dependrà de si el producte obtingut d'un bosc certificat, el duen directament a comercialitzar a peu de serradora o indústria o si el deixen al bosc (GFS), o, contràriament, si emmagatzemen el producte en el seu pati prèviament a la comercialització (CdC).

Les empreses de treballs forestals tenen un paper clau en la Certificació forestal. Per això, entre els compromisos que signen, hi ha el de no barrejar en un mateix lot producte que prové de boscos certificats en GFS amb producte de boscos NO certificats, i també el de vetllar per no trencar la traçabilitat del producte que es vol comercialitzar com a PEFC.

Les factures i els albarans de compra-venda són l'eina clau per garantir la identificació correcta i traçabilitat del producte que es comercialitza com a PEFC.

07. Els processos d'auditoria: externa i interna

ENSCAT, d'acord amb el Sistema Regional PEFC i el Procediment de Control, realitza anualment la seva auditoria interna i també se sotmet a una auditoria externa. En el cas que una anualitat la superfície adscrita al Sistema superi el 20% de la superfície adscrita en la darrera auditoria, ENSCAT s'haurà de sotmetre a una auditoria extraordinària.

Superar l'auditoria externa concedeix a ENSCAT la renovació del seu Certificat de GFS que l'acredita a continuar sent l'Entitat Regional encarregada d'implantar i fer el seguiment de la Certificació forestal PEFC en GFS a Catalunya.

La metodologia de les auditories és fixada pel Procediment General establert per PEFC Espanya.

En el cas d'auditories de boscos adscrits, el primer pas serà seleccionar la mostra que haurà de ser representativa (forests de diferent titularitat, diferent mida i distribució territorial) per poder garantir, amb el pas del temps, el seguiment complet del conjunt de forests privades i públiques adscrites en el sistema arreu de Catalunya. Un cop escollides, es realitzarà la revisió documental per verificar que es compleixen els 32 indicadors de la Norma UNE 162002, i, per acabar, es realitzarà la inspecció a camp per verificar el contingut documental in situ. Tot queda recollit en l'acta de visita a finca i en l'informe tècnic d'auditoria.

En el cas d'auditories d'empreses de treballs forestals, el primer pas també serà seleccionar la mostra i, posteriorment, concertar visita per verificar aspectes com ara la identificació correcta del producte comercialitzat com a PEFC i la seguretat i salut laboral en l'àmbit dels riscos laborals.

En el cas de les auditories externes, des de l'any 2016, ENSCAT les ha superades anualment sense cap no-conformitat, i s'ha posat en relleu, com així descriu l'empresa auditora en el seu darrer informe d'auditoria, la maduresa del Sistema de GFS implantat a Catalunya com a punt fort de la tasca duta a terme per ENSCAT.

També en destaquen, com a punts forts de la feina que ha fet ENSCAT, la tasca de comunicació que ha dut a terme en els darrers anys per formar i conscienciar en matèria de Certificació forestal PEFC en GFS a Catalunya.

08. Conclusió

La Certificació forestal, en la seva globalitat, és un actiu intangible de primer ordre que a escala de finca forestal posa en valor la multifuncionalitat dels boscos, promou la GFS, garanteix l'equilibri entre conservació i extracció dels seus recursos i posa en valor que els boscos són el veritable motor d'una economia verda que pot acabar traduint-se en un desenvolupament sostenible del nostre medi rural.

Per saber-ne més

- Web d'ENSCAT. www.enscat.org
- Twitter d'ENSCAT. @enscat
- Web PEFC Internacional. www.pefc.org
- Web de PEFC Espanya. www.pefc.es
- Web PEFC Catalunya. www.pefc.cat
- Norma UNE 162002 - Gestió Forestal Sostenible - Criteris i indicadors

Autoria

Alicia Martín Calvente

Enginyera de Forests
Centre de la Propietat Forestal
Responsable tècnica
d'ENSCAT
wamartinc@gencat.cat

LA TRAÇABILITAT DELS PRODUCTES forestals PEFC

Fotos: PEFC Espanya.

01. Introducció

La necessitat de poder donar una continuïtat a la norma UNE 162002 de Gestió Forestal Sostenible i posar en el mercat els productes forestals amb aquest valor va donar pas a una norma de gestió empresarial que pogués garantir la traçabilitat d'aquests productes des de l'inici fins al consumidor final. Aquesta norma de gestió que s'aplica a tota la cadena de subministrament i transformació dels productes forestals fusters i no fusters és l'anomenada "Norma PEFC ST 2002:2020 de Cadena de Custòdia de productes forestals i arboris" que garanteix en tot moment una Gestió Forestal Sostenible i unes Fonts Controlades, és a dir, que es garanteix la compatibilitat dels aprofitaments forestals i la conser-

vació de la biodiversitat en origen i es garanteix un control segur en tota la cadena de subministrament dels materials forestals. A més, la norma es completa amb la "Norma PEFC ST 2001:2020 Regles d'ús de les marques PEFC" que permet mitjançant el segell PEFC marcar els productes per oferir al consumidor final un producte amb les garanties abans esmentades.

La certificació PEFC en Cadena de Custòdia és voluntària i, una vegada implementat el sistema de gestió a l'empresa, cal que una tercera part independent auditi, validi i certifiqui que s'hi ha implementat correctament. En aquest sentit, se n'encarreguen les entitats de certificació com ara Bureau Veritas, AENOR, SGS, etc.

02. Norma de Cadena de Custòdia PEFC: garantir la traçabilitat

La norma PEFC és pública i es pot consultar i descarregar gratuïtament de la pàgina web de PEFC Espanya.

El contingut de la Norma conté 7 apartats i 2 apèndixs. El primer apartat titulat "Abast" fa referència a la norma en si i, per tant, anomena tots els apartats de la norma mateixa.

El segon apartat titulat "Referències normatives" llista, als efectes bibliogràfics, tots els documents indispensables per aplicar la norma.

El tercer apartat "Termes i definicions" llista les definicions dels noms i conceptes propis de la norma. Cal parar atenció als conceptes "Fonts controlades", "Fusta de conflicte" i "Fonts conflictives", on s'especifica cada una de les possibilitats incloses i què és el que s'entén per aquests conceptes. És important entendre bé aquesta part de la norma perquè més endavant s'haurà d'aplicar un sistema d'avaluació del risc del material forestal no certificat, anomenat Sistema de Diligència Deguda (SDD).

El quart apartat "Requisits del Sistema de Gestió" fa referència al sistema de gestió que l'empresa haurà de posar en pràctica. Hi apareixen els requisits generals: documentar els procediments, fer els registres de compra-venda corresponents de material certificat, definir el tipus d'implementació de la norma, si s'utilitza l'anomenat "Separació física", "Mètode percentual" o "Mètode de crèdit", aplicar el sistema d'avaluació de risc del material no certificat conegut com a Sistema

de Diligència Deguda (SSD), elaborar un manual de la Cadena de Custòdia, identificar els materials correctament, fer acords amb empreses de subcontractació, si és que es donen aquests processos, per no perdre mai de vista el material certificat, i fer formació i auditoria interna per garantir que el sistema funciona prèviament a l'auditoria de certificació. També cal mantenir actualitzats els registres i els certificats dels proveïdors, tenir procediments per tramitar reclamacions i diversos requisits socials i de seguretat laboral per als treballadors de l'empresa.

El cinquè apartat titulat "Identificació del material d'entrada i declaració del material de sortida" fa referència al mètode que s'ha d'utilitzar en les factures i els albarans de compravenda, i és el que dona validesa jurídica i fortalesa al sistema: la declaració formal PEFC. Ha d'aparèixer en tot document de compravenda mitjançant la fórmula:

Ítem + "% PEFC Certificat" + núm. de Certificat de l'Empresa Certificada

Imaginem que som una editorial que ens acabem de certificar. Comprem paper i fem llibres. A tall d'exemple:

Hem comprat a un proveïdor i en el concepte de factura apareix: 10.000

tones de paper 100% PEFC Certificat ES/12-23-89 (número de certificat del proveïdor). L'editorial farà constar a la seva factura 1.000.000 de llibres 100% PEFC Certificat PEFC/10-45-302-BVC (número de certificat d'editorial).

L'apartat 6 de la Norma titulada "Mètodes de Cadena de Custòdia" fa referència als tres mètodes d'implementació de la Norma. La separació física, i control per tant en l'etiquetatge per exemple del material certificat i no certificat; el mètode percentual, que permet barrejar material certificat amb material no certificat, i, per tant, calcular el percentatge contingut de material certificat en un producte, i el mètode de crèdit amb què l'empresa organitza un sistema de crèdit sobre l'entrada de material certificat per poder transferir crèdit sobrant sobre material PEFC de Fonts Controlades.

Segons el tipus d'empresa, de transformació o distribució de productes d'origen forestal, pot interessar aplicar un o altre mètode.

Finalment, el setè punt titulat "Requisits del Sistema de Diligència Deguda (SSD)" és el Sistema pel qual l'empresa ha d'avaluar el risc per evitar el material de fonts conflictives. Es detalla en l'apèndix 1 de la Norma de Cadena de Custòdia.

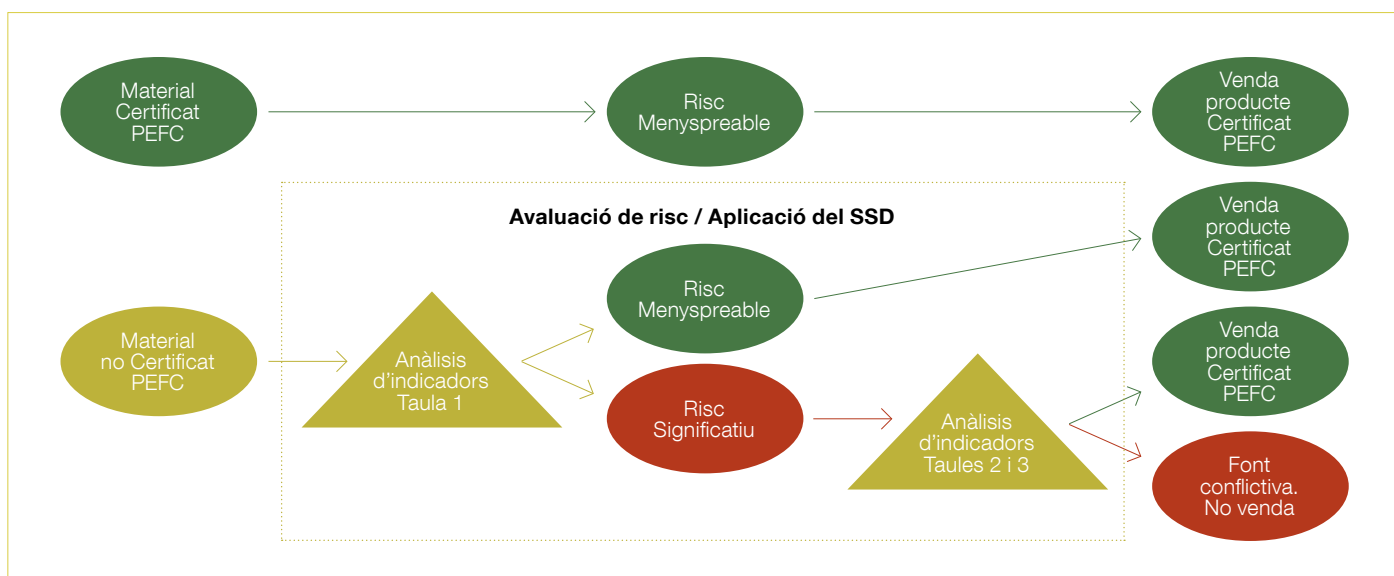
El Sistema de Diligència Deguda (SSD) és un sistema d'avaluació per garantir el subministrament segur del material forestal i que aquell material sospitós no acabi en els mercats.

És un sistema en què s'aplica una avaluació mitjançant uns criteris o indicadors dels quals resultarà un material definit com a "Risc menyspreable" o com a "Risc significatiu", és a dir, un material o producte identificat com a certificat PEFC com a Fonts Controlades, i que, per tant, es podrà posar a la venda en el mercat, o bé com a Fonts Conflictives, del qual la norma prohibeix la comercialització.

El material certificat PEFC passa directament a "Risc menyspreable" i, per tant, queda lliure de l'avaluació de Risc.

El material no certificat PEFC ha de passar l'avaluació de risc i pot ésser considerat "Risc menyspreable" sempre que compleixi els indicadors de la taula 1.

Si no compleix els indicadors, ha de passar una segona avaluació segons els indicadors de les taules 2 i 3. Finalment, en resultarà com a "Risc menyspreable", i, per tant, podrà ser considerat PEFC Certificat, o bé com a "Risc significatiu", cosa que s'anomenarà Font Conflictiva i no podrà posar-se a la venda.

Esquema del Sistema de Diligència Deguda (SSD) PEFC per evitar material de fonts conflictives. Font: PEFC Catalunya.

- a. **Subministraments declarats com a certificats contra un sistema de certificació forestal (no reconegut per PEFC) que facin referència a les activitats cobertes pel terme de fonts conflictives i recolzats per un certificat de gestió forestal, de cadena de custòdia o de subministrament de fibra emès per una entitat de certificació de tercera part.**
- b. **Subministraments verificats per mecanismes de verificació governamentals o no governamentals o concessió de llicències, diferents de sistemes de certificació forestal, que facin referència a les activitats cobertes pel terme de fonts conflictives.**
- c. **Subministraments sostinguts per documentació verificable que identifiqui clarament:**
  - i. El país d'aprofitament o regió d'on procedeix la fusta, on l'última puntuació de l'Índex de Percepció de la Corrupció (IPC) de Transparència Internacional (TU) és superior a 50, o on l'últim Índex d'Estat de Dret del Projecte de Justícia Mundial (WJP) és superior a 0,5,
  - ii. El nom comercial i el tipus de producte, el nom comú de les espècies arbòries i, quan escaigui, el seu nom científic complet,
  - iii. Tots els proveïdors de la cadena de subministrament,
  - iv. L'àrea forestal d'origen del subministrament, i
  - v. Documents, incloent-hi els acords contractuals i les autodeclaracions, o una altra informació fidedigna que indiqui que els productes no procedeixen de fonts conflictives.

Taula 1: Llista d'indicadors de risc menyspreable. Font: PEFC Espanya. Norma de cadena de custòdia de productes forestals i arboris - Requisits.

- a. **Activitats que no compleixin la legislació local, nacional o internacional aplicable en matèria de gestió forestal, incloent-hi, sense exhaustivitat, les pràctiques de gestió forestal; la protecció de la naturalesa i el medi ambient; les espècies protegides i en perill d'extinció; els drets de propietat, tinença i ús de la terra dels pobles indígenes, les comunitats locals o altres parts interessades afectades; les qüestions relatives a la salut, l'ocupació i la seguretat laboral; la lluita contra la corrupció, i el pagament d'impostos i drets aplicables.**
  - i. L'última puntuació de l'Índex de Percepció de la Corrupció (IPC) de Transparència Internacional (TU) del país és inferior a 50 o l'últim Índex de l'Estat de Dret del Projecte de Justícia Mundial (WJP) del país és inferior a 0,5.
  - ii. El país/regió és conegut com un país amb baix nivell de governança forestal i aplicació de la llei.
  - iii. Les espècies arbòries incloses en el material/producte es coneixen com a espècies en les quals predominen les activitats recollides en la definició de fonts conflictives (a) o (b) al país o regió.
  - iv. El país està sotmès a sancions de les Nacions Unides, la Unió Europea o governs nacionals que restringeixen l'exportació/importació d'aquests productes forestals i arboris.
- b. **Activitats en les quals no es manté la capacitat dels boscos per produir de manera sostenible una gamma de productes forestals fusters i no fusters i serveis, o en les quals els nivells d'aprofitament superen una taxa que pugui mantenir-se a llarg termini.**
  - i. D'acord amb dades disponibles públicament, com l'Avaluació dels Recursos Forestals de la FAO, el volum d'aprofitament anual de fusta en roll excedeix l'increment anual de les existències de fusta en peus del país o regió d'origen.

c. Activitats en les quals la gestió dels boscos no contribueix al manteniment, la conservació o la millora de la biodiversitat a escala de paisatge, ecosistema, espècie o genètica;

d. Activitats en les quals les àrees forestals d'importància ecològica no estan identificades, protegides, conservades o reservades.

- i. La puntuació de l'Índex d'Acompliment Ambiental (EPI)¹⁰ per a "Biodiversitat i Hàbitat" del país és inferior a 50. Quan no hi hagi un índex EPI per a un determinat país, podran utilitzar-se altres indicadors, com la legislació que aborden els elements c) i d) de fonts conflictives, juntament amb evidències de l'aplicació fidedigna de la legislació (puntuació de l'IPC de TU >50, o puntuació de l'Estat de Dret de WJP >0,5).

e. Activitats en les quals es produeixen conversions de boscos, sense estar en les circumstàncies justificades següents, on la conversió:

- i. Compleix la política i legislació nacional i regional aplicable a l'ús de la terra i la gestió forestal,
- ii. No té impactes negatius en àrees forestals d'importància ecològica, cultural i social o altres zones protegides,
- iii. No destrueix zones amb reserves de carboni significativament altes, i
- iv. Contribueix a llarg termini a la conservació i als beneficis econòmics o socials.

· S'ha determinat que el país o regió ha tingut una pèrdua neta de superfície forestal superior a l'1% en els últims deu anys segons les dades o la informació disponible públicament, com la proporcionada per la FAO.

· Al país o regió, la superfície neta amb conversions de boscos a plantacions forestals supera l'augment de la superfície forestal del país o regió, segons les dades o informació disponible públicament, com la proporcionada per la FAO.

f. Activitats en les quals no es compleix l'esperit de la Declaració sobre principis i drets fonamentals del treball de l'OIT (1998).

- i. Estudis fonamentats que demostrin que l'esperit de la Declaració sobre principis i drets fonamentals en el treball de l'OIT (1998) no es compleix al país.

g. Activitats en les quals no es compleix l'esperit de la Declaració sobre els drets dels pobles indígenes de les Nacions Unides (2007).

- i. Estudis fonamentats que demostrin que l'esperit de la Declaració sobre els drets dels pobles indígenes de les Nacions Unides (2007) no es compleix al país.

h. Fusta de conflicte.

- i. El país o regió té una prevalença de conflictes armats segons fonts de dades disponibles públicament, com la Llista d'estats fràgils.

i. Arbres genèticament modificats.

- i. Segons informació pública disponible, els organismes forestals i arboris modificats genèticament es produeixen al país o a la regió i es comercialitzen al mercat.

Taula 2: Llista d'indicadors de risc significatiu en l'àmbit d'origen. Font: PEFC Espanya. Norma de cadena de custòdia de productes forestals i arboris - Requisits.

L'apèndix 2 fa referència a l'aplicació de la Norma de Cadena de Custòdia en organitzacions amb diverses instal·lacions i a quins són els criteris i requisits necessaris per implementar el sistema de gestió.

A tall de resum, la Norma de Cadena de Custòdia PEFC abasta 4 grups operatius de l'empresa per garantir la traçabilitat del material forestal certificat.

1) La compra de material certificat. Cal tenir un registre de proveïdors, demanar-los els certificats de Cadena de Custòdia, la Declaració Formal PEFC a la factura/albarà de compra i tickets de control i certificació de la bàscula quan s'utilitzin bàscules.

2) El magatzem. Identificar correctament el material certificat i el no certificat a fi de no barrejar-lo si implementem el Mètode de Separació Física.

3) El sistema de producció. Cal identificar les ordres de treball, elaborar un Manual propi de l'empresa on s'expliqui quines mesures s'han implementat per garantir la traçabilitat i portar un control de la minva. Aplicar l'avaluació de risc sobre material no certificat o d'origen incert.

4) La venda de material certificat. Cal dur un registre que relacioni la compra amb la venda de producte certificat. Cal utilitzar la declaració formal PEFC en els documents de venda.

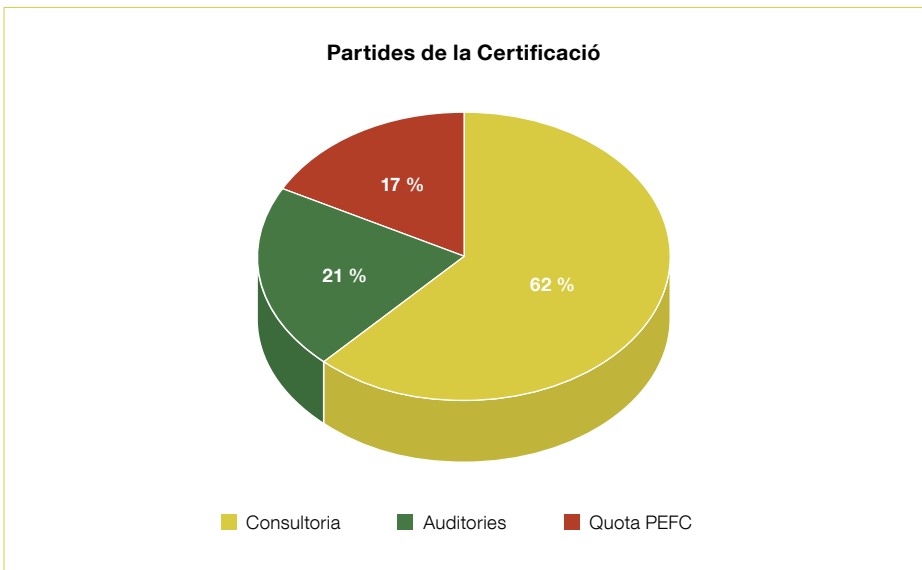
03. Procés de certificació i inversions

El procés de certificació implica normalment 3 agents des del punt de vista de la inversió: l'empresa a certificar, l'entitat de certificació i PEFC Catalunya o PEFC Espanya a la resta de l'Estat en últim terme. Cada un d'aquests actors intervinem i col·laborem en un moment o altre amb l'empresa per garantir tot el procés.

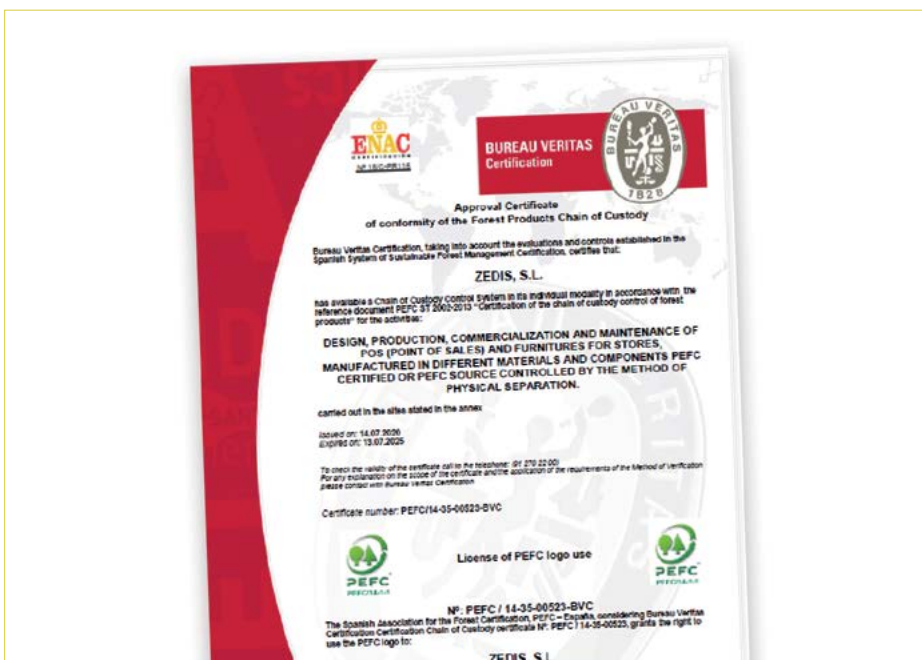
Perquè l'empresa pugui ser avaluada, abans que res cal que implementi el sistema de gestió i adapti els seus processos a la norma. L'empresa pot optar o bé per utilitzar els recursos propis de l'empresa i

- a. Es desconeixen els països o regions on s'han comercialitzat els productes.
- b. Es desconeixen les espècies existents en el producte.
- c. Evidència de pràctiques il·legals relacionades amb fonts conflictives per part de qualsevol empresa de la cadena de subministrament.

Taula 3: Llista d'indicadors de risc significatiu en l'àmbit de la cadena de subministrament. Font: PEFC Espanya. Norma de cadena de custòdia de productes forestals i arboris - Requisits.

Percentatge en la inversió en la certificació PEFC. Font: PEFC Catalunya.

Certificat PEFC. Font: Zedis, SL.

implantar-se el sistema de gestió, o bé per contractar un servei de consultoria especialitzat. Els preus del servei de consultoria depenen de la magnitud de l'empresa a certificar i de la magnitud del temps que haurà de dedicar-hi la consultoria, i també de la complexitat o no de l'abast de la certificació. Els imports poden oscil·lar entre 1.200 i 3.000 €. Generalment, les consultories solen impactar sobre el primer any d'inversió, ja que normalment no generen costos recurrents. És per això que aquesta decisió sobre com s'implanta la norma és important perquè, del total de la inversió, normalment els serveis de consultoria solen ser el 60%.

Una vegada la empresa ha implementat la norma, cal que es posi en contacte amb una o diverses entitats de certificació perquè li facin arribar un pressupost d'auditoria i concretar-ne la data. Generalment, les entitats de certificació solen passar el pressupost per la totalitat dels 5 anys que dura el certificat PEFC. El pressupost s'estructura normalment en 3 parts: l'auditoria inicial, les taxes admi-

nistratives i les auditories successives de seguiment anual, car el sistema s'ha de verificar cada any per certificar que l'empresa continua complint els processos de traçabilitat. Una vegada més, el preu de les auditories depèn de la magnitud de l'empresa, la complexitat dels seus processos interns i el temps o la jornada de la persona assignada per auditar l'empresa per part de l'entitat de certificació. Els preus també poden oscil·lar entre 6.000 € i 10.000 € pels 5 anys.

De les auditories de certificació, se'n pot obtenir el certificat o no. Depèn de l'informe d'auditoria que emetrà l'entitat de certificació. La no-obtenció del certificat rau en inconformitats, incompliments i no-garantia de la traçabilitat dels productes forestals. L'empresa té fins a 3 mesos per resoldre'ls i obtenir així el certificat PEFC de Cadena de Custòdia.

Finalment, una vegada l'empresa ha superat l'auditoria, cal que signi una llicència d'Ús del Logotip PEFC vinculada al certificat PEFC perquè pugui

marcar els productes amb el segell PEFC i fer-ne també un ús promocional a tots els efectes de comunicació.

La tarifa d'Ús del Logotip PEFC s'escala per grups de facturació de l'empresa respecte del material forestal i segons informa i certifica en auditoria. Aquesta tarifa s'estableix com a quota anual i pot anar dels 225 € per a una empresa que factura entre els 0 i els 2 MEUR fins als 13.755 € que pagaria una empresa que superés 1.000 MEUR.

Veient aquestes xifres d'una manera aïllada i sense aplicar raó i estudi, hom podria pensar que la inversió en la certificació PEFC representa una forta inversió per a una empresa. Però, lluny de la realitat, l'estudi demostra que no és així. Si considerem una pime de les moltes que hi ha a Catalunya que treballa en un procés de transformació de la fusta i que factura fins a 2MEUR, sempre que s'implanti per recursos propis, el cost de la certificació mensual pot estar entre els 60 i 70 euros.

Tarifas de Uso Sistema Español y Marca PEFC
 Precios en IVA, vigentes para el año 2010

PEFC España
 Gran Vía de Quevedo 5, 2 Dcha
 28015 Madrid
 Teléfono +34 91 591 00 00
 E-mail pefc@pefc.es
 web www.pefc.es

Asociación Española para la Sostenibilidad Forestal - Ocumpliendo un compromiso

Gestión Forestal Sostenible		
R ²	1 ^o año (euros)	Años sucesivos (euros)
0 a <1000	525	260
1.000 a <5000	1.050	525
5.000 a <10.000	1.575	788
10.000 a <50.000	2.625	1.313
50.000 a <100.000	4.200	2.100
100.000 a <500.000	6.300	3.150
500.000 o >	8.400	4.200

Cadena de Custodia	
Volumen de negocio T ¹ (mill. euros)	Tarifa anual (euros)
de 0 a <2	225
de 2 a <5	440
de 5 a <10	670
de 10 a <30	1.110
de 30 a <50	1.425
de 50 a <750	2.235
de 750 a <500	3.925
de 500 a <750	6.970
de 750 a <1.000	10.265
1.000 o >	13.755

Sublicencias
 225 euros anuales

Certificación individual
 Se aplica una reducción del 25% sobre las tarifas indicadas arriba

Certificación individual o Mutua de empresas

Mutua de Pymes
 Se aplica la tarifa de Sublicencia a cada una de las instalaciones asociadas al certificado.

* VOLUMEN NEGOCIO DE LA ENTIDAD CERTIFICADA

Promoviendo la gestión forestal sostenible

Taula de Tarifes de PEFC Espanya. Font: PEFC Espanya.

Aquest cost, per tant, s'assembla molt al que li pot costar el servei d'Internet i telefonia d'un operador de telecomunicacions. L'empresa obté al final un certificat d'abast mundial i una llicència internacional que garanteix una gestió forestal sostenible i unes fonts controlades.

04. Opcions d'etiquetatge. El Segell PEFC i els mercats

L'empresa certificada mitjançant l'obtenció de la Llicència d'Ús de Logotip PEFC pot marcar els productes amb el segell PEFC o bé fer-ne un ús promocional. Aquesta llicència es regula pel document Regles d'ús de les marques PEFC - Requisits, manual que és de caràcter públic i complementari a la Norma PEFC de Cadena de Custòdia.

Pel que fa al marcatge de productes, cal esmentar que el segell PEFC només es pot marcar sobre producte sempre que el producte estigui dintre de l'abast de la certificació i certificat

com a mínim en un percentatge del 70%. L'empresa obté una llicència de caràcter universal que s'identifica amb PEFC/XX-XX-XXXX.

El marcatge del producte amb el segell PEFC sempre comporta dues garanties tal com esmenta el segell mateix quan s'acompanya del text per defecte: "Aquest producte procedeix de boscos gestionats de manera sostenible i fonts controlades".

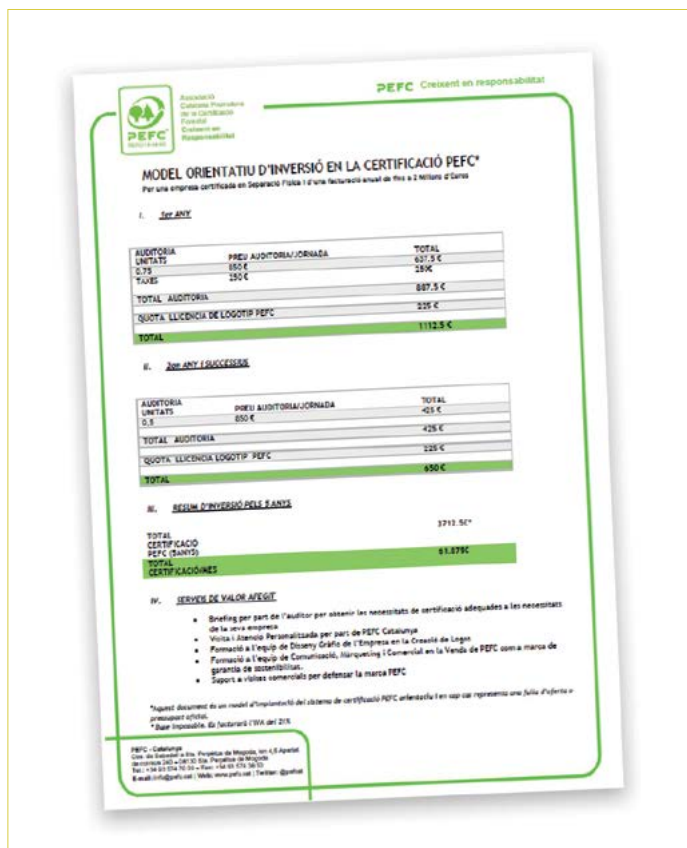
L'empresa també pot fer un ús de logotips promocionals en totes les eines de comunicació que tingui. El logotip pot aparèixer en factures, pàgines web, catàlegs de productes, targetes de visita, *roll-ups*, presentacions comercials... en definitiva, qualsevol material de comunicació. El logotip promocional s'acompanya del text "Promovent la Gestió Forestal Sostenible".

El segell PEFC és una garantia per a la demanda de productes sostenibles d'origen forestal per a diferents mer-

cats: la compra pública i les regulacions estatals sobre el comerç de la fusta, els compromisos de responsabilitat social empresarial, la compra privada i la demanda pròpia del certificat entre les empreses de la cadena de custòdia, i, finalment, el consumidor final.

Un estudi de mercat de l'any 2014 de l'empresa GMK encarregat per PEFC Internacional a diferents països del món conclouïa que el 60% dels consumidors entenen que el logotip PEFC significava quelcom bo per al manteniment dels boscos i que el 30% dels consumidors buscava activament segells verds.

Un altre estudi més recent de l'any 2018 realitzat per l'OCU-NESI a Espanya sobre el comportament dels consumidors revelava que el 73% dels consumidors ja pren decisions de compra sota criteris de sostenibilitat d'una manera més o menys conscient, tot i que malauradament la majoria de consumidors es perden davant la multiplicitat de segells verds.

Estudi d'inversió d'una empresa. Font: PEFC Catalunya.

Logo Model PEFC (dalt) i Logo promocional (baix). Font: PEFC Catalunya.

Altres indicadors que el mercat de productes sostenibles als EUA està a l'alça és el de la consultora Nielsen, que conclou que els *mil·lenials* estan més disposats a comprar productes sostenibles i fins i tot a pagar-ne més.

A Catalunya, recentment empreses de la gran distribució estan apostant per impulsar mesures de sostenibilitat més enllà del *greenwashing* tant en els seus processos operatius com en els embalatges que usen per als seus productes.

És per això que el segell PEFC, a més de ser garantia mundial d'una gestió forestal sostenible i d'un control en els processos de la transformació, té un component comercial que algunes empreses certificades ja estan entenent. Tot i així, cal fer més pedagogia en una societat molt urbanitzada que no entén els avantatges de generar un cercle de bioeconomia i malauradament pensa que tallar arbres és cometre un crim. Cal impulsar la demanda de productes forestals sostenibles per al desenvolupament rural i generar productes forestals de més valor. Alguns exemples que apunten en aquesta direcció són la biomassa i la construcció en fusta.

05. PEFC a Catalunya: les dades

PEFC Catalunya és una entitat sense ànim de lucre de segon nivell que pertany al Registre d'Entitats de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i també a la Xarxa d'Entitats de Barcelona+Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona. PEFC Catalunya promou els valors de tenir cura del bosc i la seva biodiversitat, el desenvolupament rural i el consum sostenible.

PEFC Catalunya alhora és soci de PEFC Espanya, i aquesta de PEFC Internacional, cosa que conforma una entitat que s'escala des de l'àmbit local fins a l'internacional.

Els socis de PEFC Catalunya són entitats que engloben tots aquests valors. Hi són representats la Direcció General

Montsià, La Fageda, Damm i Rossignol. Fotos: PEFC Catalunya i Skis Rossignol de España, SA.

de Boscos de la Generalitat de Catalunya, el Centre de la Propietat Forestal, El Consorci Forestal de Catalunya, la Federació d'Associacions de Propietaris Forestals BOSCAT, el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, el Gremi de la Fusta i el Moble, l'Institut Agrícola de Sant Isidre, Depana Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural, Unió de Pagesos, l'Associació de Rematants i Serradors de Catalunya, l'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC), l'Associació Catalana de Treballs Forestals (ACETREF), l'Associació d'Entitats Locals Propietàries Forestals a Catalunya (ELFOCAT), l'Institut Català de la Fusta (INCAFUST), el Col·legi d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Forestals de Catalunya (CETAFC), Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC), el Col·legi i l'Associació d'Enginyers de Forests

de Catalunya, PROFOR Asociación de Profesionales Forestales de España, l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de Lleida, l'Associació Catalana de Municipis, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació d'Empresaris Surers de Catalunya (AECORK).

A Catalunya, hi ha 201 empreses certificades per poder garantir una cadena de subministrament sostenible i segur. El creixement mitjà des de 2015 de les empreses és del 15% .

Del total d'empreses, els sectors més representatius de la Cadena de Custòdia PEFC són la indústria gràfica i els fabricants, que engloben tot tipus de productes, seguits de les empreses de pasta i paper, els magatzems de fusta, les empreses de la biomassa i les serradores.

06. Conclusions

La certificació en Cadena de Custòdia representa una oportunitat a Catalunya per impulsar la bioeconomia i oferir una garantia mundial de sostenibilitat i seguretat en els processos de la transformació dels productes forestals.

Les empreses de la gran distribució aposten per aquests productes sostenibles, i les administracions també demanen productes sostenibles i d'economia circular o km 0, cosa que fa augmentar el valor dels productes forestals.

Els consumidors encara no coneixen el segell PEFC, tot i que entenen que el producte és "ecològic" o que és respectuós envers el medi ambient.

Per saber-ne més

Asamblea General de PEFC España (2020). Cadena de Custodia de Productos Forestales y Arbóreos. Requisitos, PEFC ST2002:2020. PEFC Council 2020.

Asamblea General de PEFC España (2020). Reglas de uso de las marcas PEFC-Requisitos. PEFC ST 2001:2020. PEFC Council 2020.

PEFC Council (2014). PEFC Global Consumer Survey. Enquesta realitzada per l'empresa alemanya GFK.

OCU. (2018). Otro consumo para un futuro mejor. Nuevas economías al servicio de las personas y el planeta. OCU-NESI.

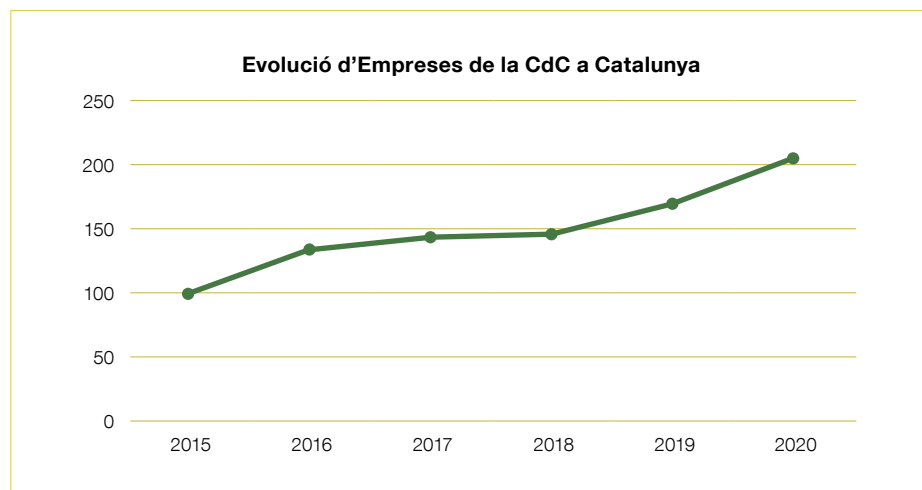
The Nielsen Company (US) (2018). Was 2018 The Year of the influential sustainable consumer? Article web.

Autoria

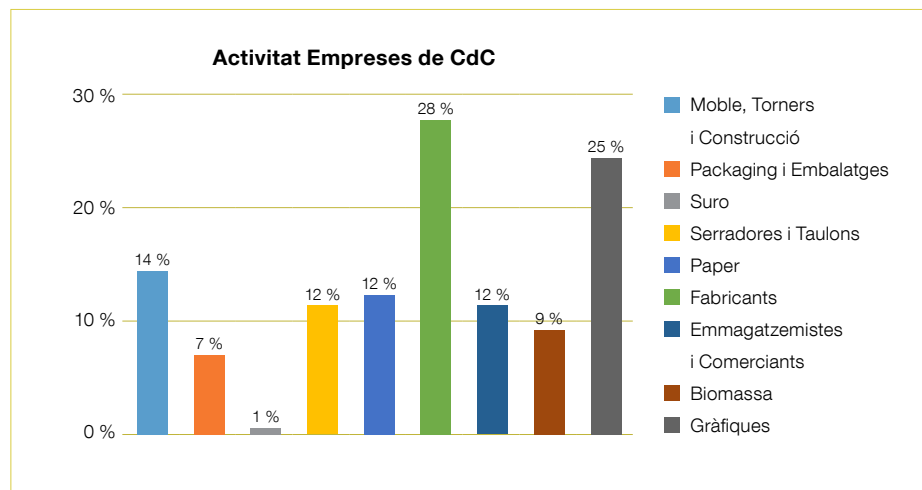

Robert Roch i Sunyé

Desenvolupament de la Cadena de Custòdia PEFC Catalunya
robhoch@pefc.cat

Evolució d'empreses de la Cadena de Custòdia. Font: PEFC Catalunya.

Activitat empreses de la Cadena de Custòdia. Font: PEFC Catalunya.

CASOS D'ÈXIT

de la certificació en cadena de custòdia PEFC

Per poder-vos mostrar uns exemples de la certificació en Cadena de Custòdia PEFC, us oferim a continuació el testimoni dels actors mateixos que fan possible tot això. Així, us mostrem alguns exemples de casos d'èxit que van des d'algunes empreses que tenen la certificació en Cadena de

Custòdia PEFC i garanteixen productes a clients o consumidors finals, com el cas de Rossignol, Wood4You o Alzamora Packaging, fins a empreses que, tot i que no són en l'àmbit de la certificació, compren producte certificat per embalar els seus productes, com el cas de la Fageda o la DAMM.

El compromís sostenible i innovador d'Alzamora Group

Alzamora Group, empresa líder en la fabricació d'envasos de cartró, defineix el compromís sostenible com una raó de ser i un pilar fonamental en la seva estratègia empresarial.

Ubicats en un dels parcs naturals més impressionants de Catalunya, a la zona de la Garrotxa, destaquen com l'idíl·lic ambient on treballen els ha fet ser conscients i prioritzar la cura de l'entorn.

"Des de l'inici fins al final del procés de producció del packaging, Alzamora Group té en compte l'impacte mediambiental. Tot començant per la nostra matèria primera, el cartró, un dels material més nobles, reciclables i biodegradables", assegura la directora general, Anna Alzamora.

Pel que fa a la producció, la directora afegeix que "la política de l'empresa està basada en l'optimització de tots els processos,

amb l'objectiu de minimitzar la petjada de carboni i ser tan ecològicament eficients com sigui possible".

Per aquesta raó, Alzamora Group porta més de 10 anys oferint el certificat PEFC a tots els seus clients perquè els seus projectes afavoreixin l'economia circular bo i utilitzant materials procedents de boscos gestionats de manera responsable.

En relació amb els productes que ofereixen, recentment l'empresa ha celebrat el segon any del llançament de LatCub, la seva revolucionària solució renovable, 100% biodegradable i totalment reciclable que substitueix el plàstic de les anelles i el retràctil de les llaunes de begudes.

Aquest nou embalatge sostenible és produït amb el mínim ús de cartró i sense cap tipus de plàstic ni cinta adhesiva, i ofereix a les marques àmplies oportunitats publicitàries.

Diverses empreses del sector cerveser mundial ja s'han fixat en aquest producte, i també la coneguda marca Estrella Damm, que ja fa més d'un any que va començar a utilitzar la solució LatCub, amb el certificat PEFC, com a alternativa a l'agrupador de 6 llaunes de plàstic que empraven fins aleshores.

LatCub, el primer envàs que va estar disponible al mercat amb aquestes característiques, és un clar exemple del futur del packaging. Alzamora Group assegura que cada dia més companyies estan buscant substituïts del plàstic, un material que porta molts anys fent malbé els nostres oceans i la vida de molts peixos i animals marins.

El caràcter innovador d'Alzamora Group i el seu afany per aportar solucions amb menys impacte per al nostre planeta fan que l'empresa hagi mantingut la certificació PEFC durant tots aquests anys.

Actualment, Alzamora Group és en plena expansió internacional. Ofereix els seus serveis des d'Espanya i també des de Portugal, amb Novotipo, la seva última incorporació al grup. Treballen en més de vint països i tres continents diferents, oferint a un ampli ventall de clients procedents dels sectors més dinàmics de l'economia mundial les millors solucions de packaging disponibles al mercat.

Alzamora Group

Estrella Damm: Packaging ecosostenible

La preocupació d'Estrella Damm pel medi ambient no és una novetat. Fa anys, per exemple, que elabora la seva cervesa amb ingredients de proximitat, utilitza només energia elèctrica amb certificat d'origen verd o potencia els envasos reciclables.

És per això que Estrella Damm ha apostat per un packaging més ecosostenible. I ho ha fet eliminant les anelles de plàstic i els retràctils decorats dels seus packs de llaunes. Uns projectes pioners en el sector cerveser que permetran la reducció de més de 359 tones de plàstic a l'any. El nou sistema d'agrupació de llaunes, LatCub®, permet agrupar-les amb un embalatge de cartró 100% biodegradable, fabricat amb fibres naturals procedents de boscos gestionats de manera sostenible i responsable. També és de cartró certificat amb el segell PEFC l'embalatge dels packs de 6, 12 i 24 llaunes, que compta amb les cantonades arrodonides, seguint la forma de la llauna.

Fede Segarra

Director de Comunicació i Relacions Externes de Damm

Iogurts i gelats de La Fageda en envasos certificats amb PEFC

A La Fageda, som productors de iogurts, gelats i melmelades, activitats empresarials que, en el marc de la indústria agroalimentària, duem a terme a la finca Els Casals de Santa Pau, al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, on s'accedeix després de travessar l'emblemàtic bosc de la fageda d'en Jordà.

La nostra condició de projecte social, la ubicació física en un entorn natural protegit per llei i uns arrelats valors de respecte a les persones, els animals i l'entorn fan que les

Bones Pràctiques en matèria de sostenibilitat siguin per a nosaltres una prioritat en la presa de decisions, i no una buida declaració de voluntats. De fet, tenir cura del nostre entorn, fer un ús responsable dels recursos naturals, l'energia, l'aigua i les matèries primeres, i reduir - reutilitzar - reciclar són directrius i compromisos que explicita i recull la nostra política de qualitat.

Per tot plegat, i amb el clar objectiu d'anar avançant en aquest àmbit, aquest compromís també el materialitzem en la nostra política d'envasos a mesura que anem introduint novetats al mercat o que implantem canvis en el packaging. En són un exemple, i en aquest cas en pro de la sostenibilitat forestal, les últimes accions que hem dut a terme tant en iogurts com en gelats. L'any 2020, La Fageda va posar al mercat una nova família de iogurts que sota el nom de Cremosos comercialitzem en envasos el format dels quals és de mig quilo, i el material és de cartró certificat amb el sistema PEFC, un requisit que vàrem sol·licitar al nostre proveïdor. Aquesta família de iogurts, l'ampliarem a mitjà termini en formats de 125 grams i amb el mateix material.

També hem renovat la imatge dels nostres gelats, envasats igualment en cartró certificat amb el mateix sistema. A banda d'aquests envasos, les caixes de logística amb les quals servim aquests productes al nostres clients són igualment de cartró amb certificació PEFC.

Els nostres consumidors acullen aquestes iniciatives amb un alt grau de satisfacció, i així ens ho transmeten per diversos canals; un fet que reforça la nostra decidida voluntat de continuar en aquesta línia.

Esther Carreras

Departament de marketing La Fageda.

Rossignol: La fusta, al cor del nostre ADN

La marca Rossignol va néixer l'any 1907 quan Abel Rossignol, fuster apassionat de la muntanya, va crear el seu primer parell d'esquís de fusta. Des de llavors, el treball d'aquest material noble i natural s'ha mantingut al centre de l'experiència del Grup.

En aquests moments, els boscos són reconeguts com la millor eina d'equilibri climàtic. Una bona gestió d'aquests boscos permet absorbir CO₂, reforçar la biodiversitat i generar oxigen, entre molts altres valors.

És per això que el Grup Rossignol, des de l'any 2019, va apostar per la fusta certificada PEFC per promoure la gestió forestal sostenible.

Enric Casas

Director gerent de Skis Rossignol d'Espanya.

Wood4you: embalatges, mobles expositors de fusta certificada.

La marca WOOD4YOU sorgeix de la idea de transformar l'activitat tradicional de fusteria a l'activitat manufacturera de fer caixes per al transport d'animals vius i expositors de fusta (plv), entre altres.

Fa cinc anys, vàrem potenciar el mercat de les caixes per al transport d'animals i, veient les mancances que hi havia, vàrem pensar una idea per poder lliurar els transportins plegats als clients, els quals els poden muntar fàcilment solament utilitzant les mans i sense l'ús de màquines; aquest sistema, el vam anomenar sistema click. D'aquesta manera, s'obté un producte que minimitza costos de transport i d'espai d'emmagatzematge per a un nínxol de mercat concret i específic, que ningú abans no havia desenvolupat.

Tots els productes compleixen les normatives específiques aèries internacionals (IATA) i són un referent per als principals agents de duanes dels principals aeroports d'arreu d'Europa.

La introducció al mercat mitjançant un nínxol de mercat, el qual és concret i definit, ens ha permès entrar en el mercat

de l'embalatge i plv (moble expositor del punt de venda), on la fusta dona un aspecte més natural, biodegradable i ecològic als productes exposats.

És per això que hem cregut convenient certificar-nos en la cadena de custòdia de PEFC per oferir i garantir als clients productes fabricats amb fusta d'un origen de boscos sostenibles. També tenim la certificació CATFOREST per posar en valor la fusta certificada de Catalunya. Alhora, la conscienciació del mercat cada vegada busca més etiquetes que demostrin que el producte segueix unes normes i la seva fabricació segueix uns criteris sostenibles.

Sebastià Talarn

Copropietari de Wood4you Talarn, SL.

QUÈ ÉS CATFOREST? producte forestal de catalunya

CATFOREST – Producte Forestal de Catalunya és una iniciativa del sector forestal català amb la finalitat de permetre a prescriptors, consumidors i la societat en general identificar els productes forestals dels boscos de Catalunya en el mercat, amb garantia de sostenibilitat (gestió forestal sostenible), proximitat (Catalunya) i qualitat (estàndards de qualitat).

L'Associació Catalana Promotora de la Certificació Forestal, PEFC Catalunya, és el titular de la marca que es va registrar l'any 2015 com a Marca de Garantia CATFOREST - Producte Forestal de Catalunya. La marca acull els productes forestals següents: fusta estructural, fusta serrada, estella, pèl·let, llenya i briquetes.

La Marca CATFOREST va néixer amb la credibilitat que li dona la necessitat de disposar d'un Certificat de Gestió Forestal Sostenible i de Cadena de Custòdia d'una tercera part independent, a fi que CATFOREST - Producte Forestal de Catalunya pugui ser utilitzat com a identificador dels productes.

Avantatges de la identificació dels productes forestals de Catalunya en el mercat

La identificació dels productes forestals catalans en els mercats locals de proximitat pot aportar un valor afegit a uns productes ja de per si sostenibles i renovables. Les empreses i comercialitzadores locals poden augmentar la seva competitivitat en el mercat local de proximitat i millorar la seva Responsabilitat Social Corporativa (RSC)

Esquerra, sac de pèl·let certificat CATFOREST de l'empresa ENERBIO. Dreta, Cartell del Centre de la Propietat Forestal Certificat CATFOREST i realitzat per l'empresa Wood4You Tàrn, SL. Foto: CATFOREST.

potenciant els circuits curts de baixa petjada de carboni i fomentant una economia circular. Els productes forestals locals poden, en definitiva, veure's revalorats i facilitar la gestió forestal necessària.

Qui pot utilitzar la marca CATFOREST - producte forestal Catalunya?

Grup 1	Grup 2
Propietaris/àries forestals	Empreses d'aprofitament forestal/recol·lecció, envasadores i/o transformadores de productes forestals
Grup 3	Grup 4
Empreses comercialitzadores de productes d'origen forestal	Entitats responsables col·laboradores públiques o privades

Tots els usuaris que es vulguin adherir hauran de signar una sol·licitud d'adscripció amb uns mínims compromisos i complir uns requisits i obligacions.

Requisits	Usuaris
Tenir un instrument d'ordenació forestal aprovat i vigent	Grup 1
Disposar d'un Certificat de Gestió Forestal Sostenible reconegut internacionalment (PEFC, FSC o altres), o bé un certificat emès per una tercera part independent acreditada per l'Entitat Nacional d'Accreditació (ENAC)	Grups 1, 2 i 3
Obligacions	Usuaris
Promocionar la Marca, i els productes emparats per ella en el marc de les seves activitats	Grup 1, 2, 3 i 4
Comercialitzar sota l'empara de la marca els productes forestals susceptibles de ser-ho, exceptuant els casos en els quals el comprador i/o consumidor no tinguin domicili en el territori de Catalunya	Grup 1, 2 i 3

Parlem amb: EDUARD DE RIBOT I RAFEL MURIA

Els productes que s'extreuen del bosc són molt diversos, la fusta n'és el més conegut, però també s'aprofiten molts altres productes no fusters com ara bolets, castanyes o mel. Des d'aquestes dues vessants par-

lem amb Eduard de Ribot, silvicultor, que ens explica la importància de la Gestió Forestal Sostenible per a l'obtenció de fusta i Rafel Muria, apicultor, que treballa per obtenir la primera mel amb certificació PEFC.

EDUARD DE RIBOT, silvicultor

“Cal una tasca molt treballada per convèncer la societat de la importància de la Gestió Forestal Sostenible i tot el que comporta, avalada per un segell de qualitat com és el certificat PEFC”

Eduard de Ribot Porta és enginyer tècnic forestal, enginyer de forests i silvicultor. És membre de la Junta de Govern del Consorci Forestal de Catalunya, vocal del Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal, secretari del Consell Rector de la Cooperativa Serveis Forestals i soci de Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC), a més de formar part de les juntes de govern de l'Associació Forestal i Agrària de Sant Hilari, l'ADF Guillerries Montseny i altres associacions vinculades al sector. També ha estat impulsor de l'agrupació de productors de suro *Quality Suber*.

Què és el bosc per a tu?

El bosc és un sistema natural complex, amb una multitud de funcions que es podrien agrupar en tres blocs molt interrelacionats: productor, ambiental i social. Aquest medi és en una evolució constant, fruit de la gestió, dels cicles de les diferents espècies que en formen part i de multitud d'interaccions de tot tipus que condicionen aquest desenvolupament.

Els boscos que tenim, la seva riquesa i la seva immensa biodiversitat associada són fruit d'una comunitat estreta entre l'evolució mateixa de les espècies i la gestió humana durant molts anys, i el seu futur depèn en gran mesura del

---

“El bosc és un sistema natural complex, amb una multitud de funcions que es podrien agrupar en tres blocs molt interrelacionats: productor, ambiental i social”

---

fet que els puguem continuar treballant de manera sostenible i econòmicament viable, augmentar la seva resiliència davant el canvi climàtic, estructurar-los en la prevenció d'incidis, regular-ne l'ús social, etc.

Què implica ser silvicultor?

Com a silvicultor, em considero un gestor temporal d'un patrimoni, amb la responsabilitat de gestionar unes finques que han arribat a les meves mans en un estat, fruit d'una tasca importantíssima de diverses generacions, gestionades al meu entendre de manera òptima. Aquesta gestió permet obtenir productes forestals i, per tant, generar economia, capitalitzar les masses, aforestar terres agrícoles, fer canvis d'espècies amb problemes sanitaris i de mercat per d'altres amb major potencial tant en producció com en qualitat, etc. També permet modular un paisatge canviant amb una llista inacabable d'externalitats positives, tant econòmiques i socials com mediambientals, associades. Totes aquestes connotacions derivades de la gestió i de com es dugui a terme ressalten la importància i responsabilitat de la gestió forestal sostenible.

Com has canviat la gestió dels teus boscos arran de fer una gestió forestal sostenible?

Ja abans de l'actual planificació, plasmada en els Instruments d'Ordenació Forestal, la gestió d'aquestes finques estava programada documentalment sobre plànols fruit de la saviesa dels gestors que m'han precedit, i, en aquest sentit, tot i que segurament la gestió que es feia no tenia aquest qualificatiu tan explícit de “sostenible”, ho era com a mínim tant com avui.

Duc a terme una gestió forestal d'acord amb uns coneixements tècnics i una experiència adquirida, atenent la multifuncionalitat

---

“Duc a terme una gestió forestal d’acord amb uns coneixements tècnics i una experiència adquirida, atenent la multifuncionalitat del bosc, però sense oblidar un objectiu imprescindible com és la generació d’economia, sense la qual seria totalment inviable”

---

del bosc, però sense oblidar un objectiu imprescindible com és la generació d’economia, sense la qual seria totalment inviable.

Amb això vull dir que no he canviat gaire coses en la manera de gestionar per poder afirmar que duem a terme una GFS, a part d’una adaptació lògica en la manera de treballar que ens permeten els mitjans actuals i l’optimització de recursos. Aquesta sostenibilitat no és cap invent recent, simplement hem trobat un adjectiu modern per descriure una manera de treballar que en molts aspectes de fons no ha variat, ja que moltes d’aquestes externalitats implícites en la gestió ja es tenien en compte.

A Catalunya, només el 33% de la superfície total forestal està ordenada amb un IOF, un pas necessari per tenir la certificació forestal. Quina creus que n’és la raó? Quins creus que són els avantatges de tenir els boscos certificats PEFC?

Aquesta afirmació en negatiu, jo la canviaria en positiu. És un gran mèrit que en un país amb tanta varietat de tipus de bosc, de productivitats, de realitats diferents... hi hagi un 33% de la superfície ordenada.

No podem ser tan simplistes a l’hora d’analitzar dades i percentatges, i caldria aprofundir en les diferents realitats forestals que trobem al nostre país, amb zones de boscos molt poc productius i amb moltes d’altres problemàtiques, on una de les principals limitacions a la gestió és l’economia.

Si no hi ha aquesta viabilitat en la gestió, difícilment hi haurà interès per l’ordenació i, per tant, tampoc per la certificació. A parer meu, el principal valor de tenir els boscos certificats PEFC és disposar d’un segell de garantia, fruit d’una avaluació externa independent, conforme la gestió forestal que es duu a terme a les finques compleix un conjunt de requisits o normes de sostenibilitat consensuades.

Consideres que el sector i el client final pot revaloritzar la fusta i els productes fusters pel fet que estiguin certificats PEFC?

Sí. La societat, en molts casos, està disposada a pagar un preu superior per productes que ofereixen garanties: segell ECO, denominacions d’origen, producte de proximitat, etc.

en són exemples. Cal una tasca molt treballada, sobretot de comunicació ben dirigida, per informar amb un llenguatge entenedor i convèncer la societat de la importància de la GFS (Gestió Forestal Sostenible) i tot el que comporta, avalada per un segell de qualitat com és el certificat PEFC.

A Catalunya, aproximadament el 60% de la superfície és forestal i els boscos en són la principal infraestructura de país. Creus que s’hi destinen els recursos i la inversió necessaris?

No s’hi destinen prou recursos públics. Penso que és un error que les administracions desatenguin econòmicament aquesta infraestructura clau de país en no considerar prou els importants lligams entre el sector forestal, l’equilibri territorial i la seva economia. Lligams en el sector forestal mateix, en tot l’àmbit rural i en molts altres sectors econòmics que en depenen i que tenen en la gestió forestal sostenible l’eina principal, i en els seus gestors, els principals actors i socis per preservar, adaptar i millorar aquesta infraestructura clau per al nostre país.

“A parer meu, el principal valor de tenir els boscos certificats PEFC és disposar d’un segell de garantia, fruit d’una avaluació externa independent, conforme la gestió forestal que es duu a terme a les finques compleix un conjunt de requisits o normes de sostenibilitat consensuades”

RAFEL MURIA, president de Mel Muria

“L'apicultura no només ens permet produir mel, sinó que és un estil de producció i un dels millors models de sostenibilitat”

Rafel Muria Martí és apicultor i president de Mel Muria (El Perelló, Baix Ebre), una empresa familiar de cinquena generació amb 200 anys de tradició apícola i puntera en l'exportació de mel. Actualment, l'empresa està treballant en un projecte pioner per posar al mercat la primera mel certificada PEFC d'Europa, l'Àsia i l'Amèrica del Nord.

Quins són els criteris de sostenibilitat que apliqueu a Mel Muria?

Des de la nostra creació, la sostenibilitat mediambiental i social forma part dels nostres valors primordials. Ens esforcem per millorar de manera constant els nostres processos i indicadors ambientals i així poder optimitzar els nostres recursos amb l'objectiu de ser una empresa referent i deixar la menor empremta ambiental possible.

L'apicultura no només ens permet produir mel, sinó que és un estil de producció i un dels millors models de sostenibilitat. A més de tractar-se d'una producció totalment respectuosa envers l'entorn, facilita la pol·linització, funció que contribueix al manteniment de la biodiversitat, i assegura, al mateix temps, la continuïtat de l'hàbitat i la diversitat biològica natural. Això garanteix una major propagació de les llavors necessàries per a la renovació de les plantes.

De quants ruscs disposeu, on són ubicats i quines característiques tenen?

Disposem de 2.000 ruscs ubicats en diverses zones de floració de Catalunya, aprofitant-les respectivament segons la seva temporada i resseguint-les per aconseguir les diverses varietats de mel que oferim.

Els ruscs són de tipus Dadant, que ens permeten treballar

“Disposem de 2.000 ruscs ubicats en diverses zones de floració de Catalunya”

---

només amb les “alces”, que són els pisos que s'ubiquen a la part superior de l'arna, on les abelles col·loquen el seu excedent de mel i d'on nosaltres l'extraïem, cosa que deixa l'arna principal amb les cel·les de les cries i la mel per alimentar-se.

Mel Muria ha tingut sempre un component molt innovador, i ha obtingut així certificacions com la del CCPA, entre d'altres. Quin és el principal impuls per fer aquest esforç en certificacions de la mel i altres productes de les abelles?

El principal impuls es la passió que s'ha transmès de generació en generació als apicultors Muria. Però, anant més enllà, sento que tinc a les meves mans una oportunitat que m'ha brindat la vida per protegir les abelles, crear consciència entre la població i dur la mel més enllà del que tothom coneix. Amb l'ajuda del xef de la mel, Rafel Muria del Restaurant Quatre Molins, crec que estem

---

“Amb l'ajuda del xef de la mel del Restaurant Quatre Molins, crec que estem deixant la nostra empremta en diversos àmbits i ara ens toca fer el pasificant la primera mel PEFC del país”

---

deixant la nostra empremta en diversos àmbits i ara ens toca fer el pas certificant la primera mel PEFC del país.

Esteu ja treballant en el procés d'innovació per certificar aquesta mel procedent de finques forestals amb certificació de Gestió Forestal Sostenible, que la convertirà en la primera mel d'Europa, Nord-Amèrica i l'Àsia certificada PEFC. A més de la garantia de la traçabilitat, que ja controleu mitjançant altres certificacions, què us va empènyer a impulsar aquest projecte?

La nostra preocupació per deixar el bosc i les finques on treballem igual que els hem trobat o millor. També va més enllà, ja que compartim el desig que el bosc es gestioni de manera responsable i que les generacions presents i futures gestionin les seves accions amb criteris sostenibles per contribuir al manteniment dels nombrosos ecosistemes i la diversitat biològica, amb un paper social i cultural que es reconegui cada vegada més. En aquest sentit, PEFC representa un sistema de certificació forestal que garanteix que els boscos del món siguin gestionats de manera responsable.

“PEFC representa un sistema de certificació forestal que garanteix que els boscos del món siguin gestionats de manera responsable”

Quines característiques té aquesta mel? I les finques forestals certificades?

És una mel ecològica amb una aroma floral amb notes fruitals, un gust intensament dolç i lleugeres notes salades i àcides. El procés d'aquesta mel segueix els criteris necessaris per certificar-se com a mel ecològica, a més de procedir de finques forestals gestionades sosteniblement, amb pràctiques adaptades socialment, econòmicament i mediambientalment a les condicions locals, cosa que suposa avantatges ambientals com ara la reducció davant incendis i plagues, la contribució a la mitigació del canvi climàtic i la conservació de la biodiversitat i de recursos com l'aigua o el sòl.

Què creieu que us pot aportar la certificació PEFC en els mercats? I al consumidor final?

El segell PEFC consolida la manera de treballar que mantenim des de fa molt anys, a més de garantir la gestió sostenible del bosc d'on provenen les nostres mels.

“És una mel ecològica amb una aroma floral amb notes fruitals, un gust intensament dolç i lleugeres notes salades i àcides”

Creiem que aquesta iniciativa ens pot ajudar a conscienciar la població sobre les tasques que duem a terme els apicultors respecte de l'entorn per facilitar la pol·linització i així contribuir al manteniment de la biodiversitat.

El propassat 17 de febrer, Rafel Muria Martí, en representació de Mel Muria, va rebre el certificat PEFC en Cadena de Custòdia que garanteix una mel de muntanya provinent de boscos ben gestionats que respecten el medi ambient i la biodiversitat.

Durant aquest darrer any, han treballat de la mà de PEFC Catalunya per certificar la primera mel provinent de boscos certificats en Gestió Forestal Sostenible d'Europa i la primera que s'exporta a tot el món.

